

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÖZEL EĞİTİMDE MÜZİK ALANINA İLİŞKİN
YAPILMIŞ OLAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN İÇERİK
ANALİZİ

Süreyya DEDEOĞLU
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Gözde YÜKSEL

Konya- 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süreyya Dedeoğlu
	Numarası	168309021003
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

28.08.2018
Öğrencinin
Adı Soyadı İmzası
SÜREYYA DEDEOĞLU

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süreyya Dedeoğlu
	Numarası	168309021003
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi Gözde Yüksel
	Tezin Adı	Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi” başlıklı bu çalışma 28/08/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr. Öğretim Üyesi Gözde Yüksel	
Jüri Üyesi	Doc. Dr. Ezgi Babacan	
Jüri Üyesi	Doc. Dr. Demet Gürhan	

ÖNSÖZ

Lisans eğitimim sürecinden bu yana her zaman bilgi ve tecrübesiyle beni yönlendiren, emeğini ve desteğini sonsuz şekilde sunan, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum ve her zaman duyacağım sevgili hocam Dr. Öğretim Üyesi Gözde YÜKSEL'e sonsuz sevgi, saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Çeviri desteği ile araştırmama katkılar sağlayan kıymetli hocam Ayhan ASLAN'a çok teşekkür ederim.

Çalışmamın başından sonuna kadar gösterdiği sabır, anlayış ve yardımları ile her zaman yanımda olan hayallerime kavuşmam için beni hep destekleyen, hayattaki en büyük varlığım ve destekçim olan canım annem Hülya BAYRAKTAR'a, ikizim Sümeyra DEDEOĞLU ve biricik ablam Ruya KILIÇ'a sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Bu çalışmayı, ortaya çıkışında en büyük katkıyı sağlayan ve çalışmanın motivasyon kaynağını oluşturan, sevgiyle bağlı olduğum, canım aileme armağan ediyorum.

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	Süreyya DEDEOĞLU		
	Numarası	168309021003		
	Ana Bilim / Bilim	Güzel Sanatlar Eğitimi / Müzik Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi Gözde YÜKSEL		
Tezin Adı	Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi			

ÖZET

Bu çalışma, özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan bilimsel araştırmaların çeşitli değişkenler açısından incelendiği bir içerik analizi çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu 09.07.2017 tarihinde özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde indekslenen 22 lisansüstü Türkçe tez, Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane Veri tabanlarında taranan 18 ulusal ve 29 uluslararası indekslerde taranan makaleler oluşturmaktadır. Bu amaçla araştırma kapsamına dahil edilen ulaşılabilir 22 tez, 18 ulusal makale ve 29 uluslararası makalenin içerikleri çalışmaların yapıldığı yayın türü, yıl, cinsiyet, üniversite, enstitü, il, ülke, konu, araştırma deseni, araştırma yöntemi, veri toplama aracı, çalışma grubu/örneklem, kullanım amacı ve engel türlerine göre incelenmiştir. Araştırma bulguları alt problemlere göre düzenlenip, frekans ve yüzde tablosu olarak betimsel bir biçimde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Otizm, İçerik Analizi, Müzik Terapi, Müzik, Müzik Eğitimi

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

Author's	Name and Surname	Süreyya DEDEOĞLU		
	Student Number	168309021003		
	Department	Fine Arts Education / Music Education		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Dr. Öğretim Üyesi Gözde YÜKSEL		
Title of the Thesis/Dissertation	Content Analysis Study Of Scientific Researches Related To Music Area In Special Education			

ABSTRACT

This is a content analysis study in which scientific researches related to music area in special education have been examined in terms of different variants. Working group of the study is 22 postgraduate Turkish thesis related to music area in special education that were indexed in HEC (Council of Higher Education) National Thesis Centre on 09.07.2017, articles scanned in 18 national and 29 international indexes in the library database of Necmettin Erbakan University. For this purpose, the content of accessible 22 thesis, 18 national articles and 29 international articles that were incorporated in the study has been examined in terms of edition types of researches, year, gender, university, institute, city, country, subject, research design, research method, data collection tool, working group/sample, intended purpose and type of handicap. Research findings have been arranged according to sub problems and presented as frequency and percentage chart in a descriptive way.

Key Words: Special Education, Autism, Content Analysis, Music Therapy, Music, Music Education

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

Bilimsel Etik Sayfası.....	iv
ÖNSÖZ	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR ve SİMGELER	xv
TABLolar LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	4
1.3.Sınırlılıklar	5
BÖLÜM II	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Özel Eğitim	6
2.2. Özel Eğitimin Önemi	8
2.3. Özel Eğitimin Amaçları	9
2.4. Özel Eğitimin İlkeleri.....	10
2.5. Özel Eğitim Gruplarının Sınıflandırılması.....	11
2.5.1.Zihinsel Yetersizlik.....	12
2.5.2. İşitme Yetersizliği.....	13
2.5.3. Görme Yetersizliği.....	14
2.5.4. Ortopedik Yetersizlik.....	14
2.5.5. Sinir Sisteminin Zedelenmesi ile Ortaya Çıkan Yetersizlik	14
2.5.6. Dil ve Konuşma Güçlüğü	14
2.5.7. Özel Öğrenme Güçlüğü	15
2.5.8. Duygusal Uyum Güçlüğü	15
2.5.9. Sosyal Uyum Güçlüğü	15
2.5.10.Otizm	15
2.5.11. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu.....	16
2.5.12. Üstün veya Özel Yetenek	16

2.5.13. Birden Fazla Alanda Yetersizlik.....	16
2.6. Özel Eğitimde Okullaşma	16
2.7. Eğitsel Değerlendirme, Tanılama ve Tanımlar	17
2.7.1. Özel Eğitim	17
2.7.2. Rehabilitasyon	17
2.7.3. Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama.....	17
2.7.4. Destek Eğitim Hizmeti.....	18
2.7.5. Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM).....	18
2.7.6. Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman).....	18
2.8. Müzik	20
2.8.1. Müzik Eğitimi	21
2.8.2. Müzikle Terapi.....	22
2.8.3. Müzik Terapide Model Ve Yaklaşımlar	23
2.8.4. Özel Eğitime İhyiyaç Duyan Bireylerde Müzik Eğitimi	23
BÖLÜM III	26
YÖNTEM	26
3.1.Araştırma Modeli	26
3.2. Çalışma Grubu	27
3.3. Verilerin Toplanması	27
3.4. Verilerin Analizi.....	28
BÖLÜM IV.....	29
BULGULAR ve YORUM	29
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	29
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	30
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	32
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	33
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	36
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	36
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	37
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	38
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	39
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	42
4.11. On birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	43

4.12. On ikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	45
4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	47
4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	48
BÖLÜM V	50
SONUÇ ve TARTIŞMA.....	50
5.1. Sonuç.....	50
5.2. Tartışma.....	52
KAYNAKÇA.....	54
EKLER.....	58
Ek-1 Araştırmada İncelenen Tezler	58
Ek-2 Araştırmada İncelenen Ulusal Makaleler	61
Ek-3 Araştırmada İncelenen Uluslararası Makaleler	64
Özgeçmiş	67

KISALTMALAR ve SİMGELER

ASD	Autism Spektrum Disorder (Otizm Spektrum Bozukluğu)
BÖP	Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı
D	Doktora
DS	Down Sendromu
M	Makale
PBB	Psikolojik Bipolar Bozukluk
WFMT	World Federasyon Of Music Therapy (Dünya Müzik Terapisi Federasyonu)
Y	Yüksek Lisans
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo-1: Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi Araştırması Süreci	27
Tablo-2: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin yayın türüne göre dağılımı	29
Tablo-3: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin türüne göre dağılımı	29
Tablo-4: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin türüne göre dağılımı	30
Tablo-5: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin yayın yıllarına göre dağılımı	30
Tablo-6: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin yayın yıllarına göre dağılımı	31
Tablo-7: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin yayın yıllarına göre dağılımı	31
Tablo-8: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımı	32
Tablo-9: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımı	32
Tablo-10: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımı	33
Tablo-11: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin üniversitelere göre dağılımı	33
Tablo-12: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin üniversitelere göre dağılımı	34
Tablo-13: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin üniversitelere göre dağılımı.....	34
Tablo-14: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin enstitülere göre dağılımı	36
Tablo-15: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin illere göre dağılımı	36
Tablo-16: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin illere göre dağılımı	37
Tablo-17: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin ülkelere göre dağılımı	37

Tablo-18: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin konularına göre dağılımı	38
Tablo-19: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin konularına göre dağılımı	38
Tablo-20: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin konularına göre dağılımı	39
Tablo-21: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin araştırma desenlerine göre dağılımı	39
Tablo-22: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımı	41
Tablo-23: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımı	41
Tablo-24: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı	42
Tablo-25: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin araştırma yöntemine göre dağılımı	42
Tablo-26: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin araştırma yöntemine göre dağılımı.....	43
Tablo-27: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı.....	43
Tablo-28: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı	44
Tablo-29: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı	44
Tablo-30: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımı.....	45
Tablo-31: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin çalışma gruplarına göre dağılımı.....	45
Tablo-32: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin çalışma gruplarına göre dağılımı.....	46
Tablo-33: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerde müziğin kullanım amaçlarına göre dağılımı	47
Tablo-34: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerde müziğin kullanım amaçlarına göre dağılımı.....	47
Tablo-35: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerde müziğin kullanım amaçlarına göre dağılımı.....	47
Tablo-36: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin engel türlerine göre dağılımı.....	48

Tablo-37: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin engel türlerine göre dağılımı	48
Tablo-38: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin engel türlerine göre dağılımı	49

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüz eğitim araştırmacılarının yenilikçi fikir akımları, sınıf öğrenmeleri gibi toplu öğrenme ortamlarında dahi farklı bireysel özelliklerin her birine hitap eden uygulamaları işaret eden çalışmalar üretmeye devam etmektedir. Bu çağdaş eğitim yaklaşımlarının temeline bakıldığında, bireylerin birbirinden farklı olduğu ve bu sebeple öğrenme ortamlarındaki ihtiyaçlarının da değişkenlik gösterebileceği düşüncesinin sıklıkla vurgulandığı görölmektedir. Güven (2003:57)'e göre her birey farklıdır ve bu nedenle eğitimin de bireysel farklılıklara göre şekillenmesi gerekmektedir. Benzer ifadeler eğitimde bireysel farklılıkları konu alan birçok araştırmada farklı şekillerde dile getirilmiştir.

“Her birey bir takım farklılıklarla ve ortak gelişim dönemlerine ait bir takım benzerliklere sahip olarak dünyaya gelir. Bu benzerlik ve farklılıklar ile bir arada yaşayarak toplum ve çevreye uyum sağlamaya çalışır. Yaşamış olduğu bu uyum sürecinde de kendisine uygun bir eğitim sürecine ihtiyaç duyar” (Dedeoğlu, Yüksel 2017: 406).

Erturan ve Akbağ (1997: 227) özel eğitimi,“Her bireye özgü özel gereksinim ve çevre düzenlemesinin gerekliliği, eğitimde önemli bir şekilde yerine getirilmeye çalışılan bir ilkedir” şeklinde açıklamıştır.

Doğangün'e (2008: 157) göre,“Özel eğitim, özel gereksinimlere ihtiyaç duyan bireylere sunulan, yetersizlikleri engele dönüştürmeyi engelleyen, üstün yetenekleri bireylerin mevcut potansiyellerini üst seviyelere çıkarmayı amaçlayan, bireyi kendine ve topluma yeterli hale getirerek bağımsız, üretici birey olma yolunda destek veren eğitimidir”.

31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı resmi gazetede özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler: zihin özürlü, görme özürlü, otistik, işitme özürlü, spastik özürlü ve dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler olarak yer almaktadır” (<http://www.aof.edu.tr/kitap/süleymaneripek>).

Özel gereksinimleri olan öğrenciler, eğitimlerinde de bu gereksinimlere uygun eğitim ortamlarına ihtiyaç duymaktadır. Bununla birlikte son yıllarda gelişen yeni

yaklaşımlar doğrultusunda özel öğrencilerin akranlarından ayrı ortamlarda eğitim görmeleri ayrımcılık olarak ele alınmaya başlanmış ve özel öğrencilerin eğitimlerinin bu görüşler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi söz konusu olmuştur.

“1983’ten beri ülkemizde yapılan yasal düzenlemelerde Özel Eğitime Muhtaç Çocuğun kaynaştırma yolu ile eğitimi konusunda büyük eğilimler vardır. Bu bağlamda temel amaç, çocuğun eğitim aracılığı ile yaşadığı topluma uyum sağlamasını desteklemektir” (Sarı H, 2003: 3).

Günümüzde yapılan yayınlarda müziğin eğitsel ve tedavi edici işlevlerinden bahsedilmektedir. Bu doğrultuda engelli çocuğun eğitim ve sağaltımında müziğin kullanımı farklı yollarla ve birden çok hedefe yönelik olarak yapılabilmektedir. Buna göre müzik engelli bireylerle

(a) müzik eğitimi ve öğretimi yapmak

(b) müziğin çeşitli biçimlerde kullanımı yoluyla her alandaki eğitim çalışmalarına katkı sağlamak ve

(c) ruhsal sağaltım amaçlarıyla kullanılabilir (Kınalı, 2003:263).

İnsanın kendisini ifade etme sanatı olarak ifade edilen müzik; duygu ve düşünceleri seslerle işleyip estetik bir şekilde sunar. Çocuğun müziğe karşı doğuştan getirmiş olduğu ilgi ve eğilimi sayesinde çocukluk döneminde önemli bir eğitim aracı olarak kullanılmaktadır. Bu anlamda gelişmiş ülkelerde müzik etkili bir eğitim alanı olarak kullanılmaktadır. Geçmişteki önemli isimlere bakıldığında, Aristoteles, Comenius, Martin Luther, Pestalozzi gibi çok sayıda eğitimci, devlet adamı, pedagog ve düşünür müziğin eğitimsel işlevinden faydalanma yoluna gitmişlerdir. Montessori de, eğitimde müzikal etkinliklerin kullanılmasına dikkat çekerek, müzik eğitimine ve öğretimine büyük ilgi göstermiştir. Müzik ve sanat eğitimi bireyin kendini ifade edebilmesi için önemli araç olurken aynı zamanda bilimsel yöntem ve etkinliklerin bireye kazandırmış olduğu tutum ve davranışları da kazandırır (Güler, 2008:49,50).

Şüphesiz ki birey erken yaşlarda, doğru yönlendirilmiş bir müzik yaşantısıyla, gelecek yaşantısında daha başarılı, mutlu ve dengeli bir yaşama sahip olacaktır. Çünkü geçmiş tarihten bu yana dünyanın bütün toplumlarının, müziğin eğitsel işlevinin önemini benimsedikleri görülmüştür (Güler, 2008: 35).

Müzik eğitimi, bireyin amaçlı olarak kendi yaşantısı yolu ile belli başlı müziksel davranışlar kazanma ve belirli müziksel değişiklikler oluşturma süreci

olarak tanımlanmaktadır. “Müzik eğitimi bireye, müzikal anlamda edinimler sağlamanın yanı sıra, müziğin felsefesini anlamada da edinimler kazandırır. Bu sebepten dolayı müziği önce temelden, yani okullardan başlayarak incelemek gerekir. Müzik kültürü ve müzik eğitimi önce okullarda başlar” (Uçan, 1982: 31).

Yapılan çalışmaları incelersek şuan özel eğitim gereksinimi duyan bireyler için müzik alanında hangi çalışmaların olduğunu ve yan alan olarak özel eğitim alanına müzik veya müzik eğitimi ile ne kazandırılabilir noktasına gitmeye çalışıyoruz. Mevcut çalışmaların fikirlerinden yola çıkıp yeni araştırmalar yaparak, gereksinimi olan bireylere müzik eğitimi yoluyla neler yapılabilir noktasına gidiyoruz. Öncelikle alanda yapılmış olan çalışmalara bakarak, mevcut olan boşlukları tespit edip daha sonra boşluklar üzerine fikir yürütüp, farkındalık yaratılması noktasında bir katkı sağlamaya çalışmalıyız.

Bu amaçla özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler için müzik eğitimi alanında hazırlanmış olan çalışmaların incelenip, mevcut durumu genel çerçevesi ile görmek adına yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bu doğrultuda araştırmanın amacını; özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan bilimsel çalışmaların içeriğinin farklı değişkenler açısından incelenmesi oluşturmuştur. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Araştırmada problem cümlesi " Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan bilimsel çalışmaların içeriğinin farklı değişkenler açısından incelenmesinin verisel sonuçları nedir?" şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın genel çerçevesinin belirtildiği problem durumuna, aşağıdaki alt problemlerle cevap aranmıştır.

1. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin yayın türlerine göre dağılımı nedir?

2. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin yayın yıllarına göre dağılımı nedir?

3. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin araştırmacı cinsiyetine göre dağılımı nedir?

4. Özel eğitimde müzik alanı ile yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin yürütüldükleri üniversitelere göre dağılımı nedir?

5. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tezlerin yürütüldükleri enstitülere göre dağılımı nedir?
6. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez ve ulusal makalelerin yapıldıkları illere göre dağılımı nedir?
7. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan uluslararası makalelerin yapıldıkları ülkelere göre dağılımı nedir?
8. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin konularına göre dağılımı nedir?
9. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin araştırma desenine göre dağılımları nedir?
10. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin araştırma yöntemine göre dağılımları nedir?
11. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin veri toplama aracına göre dağılımı nedir?
12. Özel eğitimde müzik alanı ile ilgili deneysel desen kullanılarak yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin çalışma grupları /örneklemi nedir?
13. Özel eğitimde müzik alanı ile ilişkin yapılan bilimsel çalışmalarda müzik hangi amaçla kullanılmıştır? (Rehabilitasyon, tedavi ve eğitim)
14. Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin engel türlerine göre dağılımı nedir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Özel eğitimde erken teşhis ve bireyin sosyal çevresiyle uyumlu olarak yapılandırılmış özel eğitim programlarının uygulanabilirliği büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle birey, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından bilinçlendirilmesinin gerekliliği ihmal edilmemelidir.

Türkiye’de, özel eğitim alanında yayınlanmış kaynaklara bakıldığında, çoğunlukla, tıp veya özel eğitimci uzmanlar tarafından yazılmış olanların ağırlıkta olduğu, özel eğitim gerektiren kişinin aile bireylerinin, tecrübelerini aktardıkları kaynakların ise azınlıkta olduğu gözlemlenmektedir. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin ve yakınlarının yaşantılarını inceleyip, konuyla ilgili saptamalarda bulunup ve bu doğrultuda sonuç ve öneriler sağlamak büyük önem taşımaktadır.

Müziğin yüzyıllardır birey üzerindeki öğretimi ve sosyalleşmeyi arttırmadaki rolü bilinmektedir. Bu doğrultuda müziğin bir tedavi aracı olarak özel eğitim gerektiren bireyler adına etkin bir araç olarak kullanılması önem taşımaktadır.

Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerle ilgili müzik eğitimi çalışmaları gün geçtikçe artarak ilgi ve merak odağı haline gelmektedir. Yapılan incelemelerde özel gereksinimli bireylerle müzik eğitimi çalışmalarına ilişkin yeterli çalışma olmadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra özel eğitime muhtaç bireylere sahip olan ailelerin ve bilgi sahibi olmak isteyen tüm bireylerin, ilgili alanda yapılan tez ve makalelerin hepsini okuyup ve incelemeleri oldukça zordur. Bu doğrultuda özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan bilimsel çalışmaların incelenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle araştırmada elde edilen bulguları değerlendirmek ve yapılan çalışmalara geniş perspektiften bakmanın anlamlı öneriler getirmek adına önem taşıdığı görülmektedir.

1.3.Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- YÖK Ulusal Tez Merkezinde indekslenen 22 Türkçe lisansüstü tez,
- Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane Veri tabanlarından 18 ulusal ve 29 uluslararası indekslerde taranan makale,
- Araştırma yöntemi olarak literatür tarama ve içerik analizi yöntemleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Özel Eğitim

Tüm çocuklar fiziksel, devinimsel, duyuşsal ve bilişsel alanlarda birbirlerinden bir takım farklılıklara sahiptir. Bu farklılıklar fiziksel görünümleri, duygusal yoğunlukları, yeteneklerindeki farklılıkları, öğrenmelerindeki hızlarını ortaya koymaktadır. Fakat özel ihtiyaçlara sahip olan çocuklar diğer çocuklara benzerliklerinden daha çok farklılıkları ile göze çarpmaktadır. Buna neden olarak ise çocuğun sahip olduğu bazı engel türlerinin öğrenme alanına etkisi olarak bilinmektedir (Akçamete G,2009:32).

Eğitim, bireysel özelliklerin detaylı bir şekilde ele alınıp, davranış değiştirme ve geliştirme süreci olan bir süreçtir. Bu anlamda eğitim- öğretim faaliyetlerinde akranlarına göre anlamlı farklılık gösteren bireyler için sağlanan eğitime ise özel eğitim denir. 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı resmi gazetede Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde “Özel eğitime ihtiyaç duyan birey, bireysel özellikleri, farklılıkları ve yeterlilikleri açısından yaşıtlarından istenilen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey” olarak tanımlanmıştır. 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı resmi gazetede ise özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar arasında, zihin özürlü, otistik, görme özürlü, işitme özürlü, spastik özürlü, dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler yer almaktadır. (<http://www.aof.edu.tr/kitap/suleymaneripek>)

Şahin'e (2003: 105-117) göre özel eğitime muhtaç bireyler, tarih içerisinde, hor görülerek ve özel gereksinimlerine yönelik ihtiyaçlarının giderilmediği bir hayat yaşamışlardır. 18. yüzyıldan sonra, dünyanın hızlı bir değişim sürecine girmesi, her alanda farklılıkların oluşmasına sebep olmuş ve bu değişim eğitim alanına da yansımıştır. Özel eğitim gerektiren bireyler için eğitim çalışmaları 1800'lü yıllarda başlamış ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra artan bir hızda gelişmeye ve ilerlemeye devam etmiştir.

Ülkemizde engelli ve üstün yetenekli çocukların eğitimi konusu ilk olarak karşımıza 16. yüzyılda, Osmanlı Devleti döneminde “Enderun Mektebi” uygulaması ile ön plana çıkmaktadır (Ataman A, 1984: 45).

Cumhuriyet Dönemi'ne bakıldığı zaman 1948 yılında “İdil Biret-Suna Kan Yasası ile üstün yetenekli kişilerin eğitimi yasal yollarla güvence altına alınmıştır (Ataman A.,Boydaş N,1997:146). Harika Çocuk Yasası olarak bilinen bu yasa müzik alanında özel yetenekli çocuklar olan İdil Biret ve Suna Kan'ın yurtdışına devlet bursu ile gönderilip yetiştirilmeleri için özel olarak çıkarılan yasadır.

1889 yılında Özel eğitimle ilgili olarak Osmanlı Devleti döneminde İstanbul'da Grati Efendi tarafından işitme ve görme engelli çocuklar için sınıfların açılmıştır. Bu sınıflar daha sonrasında ayrı bir okula dönüştürülerek, işitme ve görme engelli öğrencilere 1912 yılına kadar eğitim verilmiştir. Bu okulun 1912 yılında kapatılmasıyla 1921 yılına kadar ilgili kaynaklarda özel eğitim ile ilgili hiç bir gelişmeye rastlanmamıştır. Daha sonrasında Kurtuluş Savaşı döneminde İzmir'de “Özel İzmir Sağırlar ve Körler Müessesesi” adında bir okulun açıldığı, sonraki dönemlerde ise bu okulun 1950 yılına kadar Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet verdiği bilinmektedir (Akçamete Kaner, 1999:395,405).

Ülkede Cumhuriyetin kabulüyle birlikte eğitime verilen önem artmış olsa da, o dönemde birçok alanda yaşanan sorunlardan dolayı özel gereksinimli bireylerin eğitiminde bir gelişme gösterilememiştir. Özel gereksinimli çocukların 1950'li yıllara kadar hasta ve eğitilemez oldukları düşünülerek Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı kurumlarda eğitimlerinden çok bakımları amaçlanmıştır (Özyürek Ç, 2004:76). Bu nedenle bu dönemlerde özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimi konusunda herhangi bir yenilikçi yaklaşıma gidilmemiştir.

1950'li yıllardan itibaren özel eğitim alanında önemli gelişmelerin olduğunu görmekteyiz. Bu gelişmelerinden en önemlisi özel eğitim hizmetlerinin planlanma ve yürütülmesinin Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı'ndan alınarak Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmesidir. Bu durum özel eğitimin, bir “sağlık sorunu” olmaktan öte bir “eğitim konusu” olarak ele alınması açısından büyük önem taşımaktadır (Akçamete ve Kaner, 1999; Özyürek Ç, 2004). Bu doğrultuda özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimi konusunda önemli adımlar atılmıştır.

Bunun yanı sıra ülkemizde açılan ilk özel eğitim okulu ‘Anadoluhisarı Özel Eğitim İlkokulu ve Yetiştirme Yurdu’ adıyla 1969-1970 öğretim yılında İstanbul’ da açılmıştır. Bu okul eğitimi güç kız çocuklarına ayrılmıştır.1972-1973 öğretim yılında Ankara’da aynı adla açılan okul da eğitimi güç erkek çocuklara tahsis

edilmiştir.(MEB Özel Eğitim, Okul, Sınıf ve Kurumları, 1997:38). Yapılan bu çalışmalar, özel eğitime muhtaç bireylerin eğitimi hususunda hızlı bir değişim sürecine girilmesinin bir kanıtıdır. Birçok alanda farklılıkların oluşmasına sebep olan bu değişimler ile özel eğitimin, eğitim içerisindeki önemini görmekteyiz.

2.2. Özel Eğitimin Önemi

Her birey kendine ait olan bir takım farklılıklarla ve bununla birlikte, ortak gelişim dönemlerine ait bir takım benzerliklere sahip olarak dünyaya gelir. Birey bu benzerlik ve farklılıklar ile bir arada yaşayarak toplum ve çevreye uyum sağlamaya çalışır. Bu uyum sürecinde de kendilerine uygun bir eğitim sürecine ihtiyaç duyarlar. Erturan ve Akbağ'a göre, "bireyin ihtiyaçların fark edilerek, kendisine özgü çevre düzenlemesinin önemi, bugün eğitimde olanaklar dahilinde yapılamaya çalışılan bir ilke durumundadır (Erturan, Akbağ,1997:227)."

Çocuklar, belirli yaş gruplarında ve eğitim seviyelerinde birbirleri ile ortak gelişim özellikleri gösterir. Örgün eğitim kurumları bu gelişim özelliklerinin benzerliklerinden faydalanılarak kurulur ve eğitim-öğretim çalışmaları planlanır. "Eğitim sistemi bu nedenle daha çok olağan ya da ortalama (standart) yeterlik ve kapasitesi bulunan çocuklara göre düzenlenmiştir (Ataman A, 2003:56)". Gelişimsel olarak yaşlılarından büyük farklara sahip olarak dünyaya gelen çocuklar ise bu standart eğitim ortamlarına uyum sağlamakta oldukça güçlük çekmektedirler.

Kulaksızoğlu'na göre de "insan varlığının ölçüye gelmeyen, matematiksel bakımdan değerlendirilemeyen nitelikleri vardır ve istatistikî değerlendirme insanın 'biricik ve tek olma' özelliği göz ardı edilerek yapılan mekanik bir uygulamadır (Kulaksızoğlu A, 2003: 19)". Özellikle özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler, akranlarına göre daha çok özel ilgiye ve bakıma ihtiyaç duymaktadırlar. Bu sebeplerden dolayı eğitim öğretim ortamlarının özel gereksinimlerine göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Özel eğitim alanı, çok büyük çaba ve sabır gerektiren alanların başında gelmektedir. Bu öğrencilerle yapılan çalışmaların sonuçları çok geç alınabilir; bazen hiç bir sonuç da alınamayabilir. Ancak bunun sebebinin öğrencinin öğrenmek istememesinden farklı olarak, kendinde de var olan yapısal farklılıklar olduğu eğitimci tarafından daima göz önünde bulundurulmalıdır. Özel eğitim gerektiren

bireylerin eğitimleri devlet eli ile de garanti altına alınmaktadır. Özel gereksinimli bireylerin, kendilerine en uygun eğitim-öğretim hizmetlerinden yararlanabilmesi ‘eğitimde fırsat eşitliği’ ilkesi ile sağlanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 42. maddesine göre ise, “bireysel farklılıkları nedeniyle uyarlamalar yapılmaksızın normal eğitim olanaklarından yararlanamayan bireyler de, tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları gibi eğitim ve öğretim hürriyetine sahiptir.” Ayrıca anayasa, “devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır” ifadesi ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ni özel eğitim hizmetlerinden sorumlu kılmıştır (Ersoy, Avcı. 2001: 8). Bununla birlikte özel eğitime muhtaç bireyin kendilerine en uygun eğitim-öğretim hizmetinden yararlandırılmaları amaçlanmıştır.

2.3. Özel Eğitimin Amaçları

“Eğitimde amaç, bireylerin gereksinimleri ve bireysel farklılıkları göz önüne alınarak geliştirilecek olan programlar ile bireylere, iletişim, kendini gerçekleştirme, üretici olma yeterliği kazandırmaktır. Ancak her çocuk diğerinden farklı olarak çeşitli alanlarda öğrenme özelliklerine ve duygusal özelliklere sahiptir. Özel gereksinimli bireylerin eğitiminde amaç; bireyi, toplum içindeki görevlerini gerçekleştiren, üretici, çevresiyle uyumlu, temel yaşam becerilerini gerçekleştiren bir birey konumuna getirmektir (Acar Ç, 2000:2).” Bu amaçlar doğrultusunda bireyin özel gereksinimleri göz önünde bulundurularak uygun yaşam alanı oluşturulmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın resmi web sitesinde ise, özel eğitimin amaçları şu şekilde açıklanmaktadır: “Türk Milli Eğitimi’nin genel amaç ve ilkeleri doğrultusunda, özel eğitim gerektiren bireylerin; Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, işbirliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir yurttaş olarak yetişmelerini, Kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmeleri için temel yaşam becerilerini geliştirmelerini, Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak ilgileri, ihtiyaçları, yetenekleri ve yeterlilikleri doğrultusunda üst öğrenime, işve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlar

(www.meb.gov.tr, 2005).” Böylelikle birey hem kendi iç dünyasını keşfedecek hem de topluma kazandırılmış olacaktır.

Bu amaçlar, özel eğitimin ilkeleri doğrultusunda belirlenmiştir.

2.4. Özel Eğitimin İlkeleri

573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. maddesine göre, Türk Milli Eğitimini düzenleyen genel esaslar doğrultusunda özel eğitim ile ilgili temel ilkeler şu şekilde belirlenmiştir:

1) Özel eğitim gerektiren tüm bireyler, ilgi, istek, yeterlilik ve yetenekleri doğrultusunda özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılırlar.

2) Özel eğitime erken başlamak esastır.

3) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitim gerektiren bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.

4) Özel eğitim gerektiren bireylerin, eğitsel performansları dikkate alınarak, amaç, muhteva ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle eğitilmelerine öncelik verilir.

5) Özel eğitim gerektiren bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için her türlü rehabilitasyonlarını sağlayarak kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılır.

6) Özel eğitim gerektiren bireyler için bireysel eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır.

7) Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılımlarının sağlanması esastır.

8) Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, özel eğitim gerektiren bireylerin örgütlerinin görüşlerine önem verilir.

9) Özel eğitim hizmetleri, özel eğitim gerektiren bireylerin toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır (Ersoy, Avcı. 2001: 8).

Özel eğitim bireyin özrü ve beklentilerine göre farklı sınıflandırma türlerine ayrılmaktadır. Bu ilkeler doğrultusunda eğitimin içeriği ve türü farklılaşmaktadır.

2.5. Özel Eğitim Gruplarının Sınıflandırılması

Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin gruplandırılarak birey için gerekli olan hizmetlerin sunulmasında: Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'e bağlı Özel Öğretim Kurumları Başkanlığı, başbakanlığa bağlı Başbakanlık Özürhüner İdaresi Başkanlığı, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Genel Müdürlüğü, bu alanda görev alan devlet kuruluşları ve özel kuruluşlarından bazılarıdır. Bireyin eğitim ve öğretim ihtiyacı için oluşturulmuş bilim sanat merkezleri, iş okulları, , işitme engelliler okulu, mesleki eğitim liseleri, görme engelliler okulu, hastane okulları vb. eğitim kurumları birey için en uygun eğitim ortamını hedeflemektedir. (Kargın T. 2004:5)

“Farklı özrü ve durumu olan çocukların eğitimden bekledikleri çok değişiktir. Bu nedenle, her özür grubuna giren çocukların ayrı ayrı özel eğitimden geçirilmeleri gereklidir. (Okuturlar M,1975: 18).”

Farklı özür gruplarına ait olan çocukların, farklı eğitim gereksinimlerinin olması kaçınılmazdır. Fakat bu gruplandırma tiplerinin çoğunluğunun ortak gereksinimlere sahip olduğu ve temelde yatan şeyin bireylerin özel gereksinimlerinin ön planda tutulması olduğu büyük önem taşımaktadır.

MEB' in yayımlanmış olduğu Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde özel gereksinimli birey, “bireysel özellikleri ve eğitim yeterliliklerinden dolayı yaşlarına göre anlamlı değişiklik gösteren birey” olarak tanımlanmıştır. Bu bireyler engel türleri dikkate alınarak gruplandırılmıştır (Ataman A, 2003: 14).

“Özel eğitime gereksinim duyan bireyler için belli bir sınıflandırma yerine özel gereksinim tiplerinden bahsetmek daha doğru olmaktadır. Bu gereksinim tipleri içerisinde fiziksel özellikler, dil-konuşma ve duyuşal yetersizlikler, öğrenme güçlükleri ile ilgili yetersizlikler, duyuşal ve davranış sorunları ile ilgili durumlar olarak dört temel tipten söz etmek mümkündür (Güven Ç, 2003: 65).

Ankara Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı Birinci Özel Eğitim Konseyi'nde 1991 yılında, özel eğitim gerektiren bireyler on farklı grup oluşturarak aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır (Madi B, 1997: 287).

- ✓ Görme Özürhüner Birey
- ✓ İşitme Özürhüner Birey

- ✓ Ortopedik Özürlü Birey
- ✓ Zihinsel Özürlü Birey
- ✓ Öğrenme Güçlüğü Olan Birey
- ✓ Üstün Yetenekli Birey
- ✓ Konuşma Özürlü Birey
- ✓ Sürekli Hastalığı Olan Birey
- ✓ Duyu Güçlüğü Olan Birey
- ✓ Suçlu ve Suça Yönelmiş Olan Birey şeklinde gruplama yapılmıştır.

Ankara MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı'nın yanı sıra T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı da özür lülüğü "bireyde mevcut olan bir bozukluk sonucunda, herhangi bir yeteneğinin normale oranla yetersiz olup veya kaybedilmesi" şeklinde tanımlamıştır. Sınıflandırma ise yedi alt gruba ayırarak;

- ✓ Görme özürlüler,
- ✓ Dil ve konuşma özürlüler,
- ✓ İşitme özürlüler,
- ✓ Ortopedik özürlüler,
- ✓ Süreğen hastalığı olanlar,
- ✓ Zihinsel özürlüler,
- ✓ Duyusal, sosyal ve ruhsal sorunu olanlar olarak belirlenmiştir. (Madi B, 1997: 288).

2.5.1.Zihinsel Yetersizlik

Bireyde 18 yaş öncesinde ortaya çıkan zihinsel, kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde anlamlı sınırlılıklar ile meydana gelen yetersizlik durumudur. Okuturlar'a göre zihinsel yetersizlik, "Doğumdan önce veya küçük yaşlarda meydana gelen tedavisi imkânsız olan öyle bir durumdur ki, bu durumda bulunan kimseler zekâ fonksiyonları ciddi derecede standartların altında olup, eğitim ve sosyal yaşamlarında birçok alanda yetersizlik gösterirler (Okuturlar M, 1975: 40)."

"Amerikan Zihinsel Gerilik Birliği (AAMR), zihinsel engelli bireyi, mevcut fonksiyonlarındaki ciddi derecede gerilik olarak tanımlamıştır (Ersoy, Avcı, 2001: 144)."

AAMR'nin 2002 de yayınlamış olduğu bildiride zihinsel engellilik: “Zekâ geriliği, zihinsel ve kavramsal işlevler ve sosyal olarak uyumsal becerilerde kendini gösteren, her iki uyumsal davranışlarda görülen anlamlı sınırlılıklar olarak meydana gelen bir yetersizliktir” (Akt. Eripek S, 2003: 157).

a) Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin, sınırlı seviyede özel düzenlemeler ve destek eğitim hizmetleri ihtiyacı olması durumudur.

b) Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin ciddi olarak özel eğitim ihtiyacı olması durumunda eğitim, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılması durumudur.

c) Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyin öncelikli olarak öz bakım becerileri olmak üzere ömür boyu süren, yoğun özel eğitim ile desteklenmesi durumudur.

d) Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik: Bireyde mevcut olan zihinsel yetersizliği yanı sıra farklı yetersizlikleri bulunması gerekçesiyle öz bakım, günlük yaşam ve eğitim becerilere sahip olamayışından dolayı ömür boyu bakım ve gözetim gereksinimi olması durumudur.

2.5.2. İşitme Yetersizliği

Bireyin işitme duyusunun belli bir oranda ya da tamamen eksikliğinden dolayı konuşmayı, dili kullanma ve iletişimde yaşamış olduğu zorluk nedeniyle eğitim ve sosyal uyumunun kötü yönde etkilenmesi durumudur. Bu yetersizlik, Sağırlara Hizmet Veren Eğitim Yöneticileri Komitesi tarafından, sağır birey ve ağır işiten birey olarak sınıflandırıp alt gruplarını içeren bir yetersizliktir olarak tanımlamıştır.

a) Sağır Birey: İşitme cihazlı veya cihazsız olarak dil ile ilişkin bilgilerini işitme gücüyle başarılı bir şekilde edinmeleri engellenen birey.

b) Ağır İşiten Birey: Brill, MacNeil ve Newman tarafından, yeterli işitme kabiliyetine sahip, işitme gücü doğrultusunda dil ile ilgili bilgilerini genellikle işitme cihazı kullanarak başarılı şekilde edinebilen kişi olarak tanımlanmıştır (Akt. Akçamete G, 2003: 322).

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı ise , “hafif dereceden çok ağır derecelere kadar anlamlı farklılıklar gösteren işitme yetersizliği” ni, işitme özrü olarak tanımlamıştır (Akt. Akçamete G, 2003: 322).

2.5.3. Görme Yetersizliği

Görme duyusunun kısmen ya da tamamen yetersizliğinden, bireyin eğitim ve sosyal yaşamının olumsuz yönde etkilenmesi durumu olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde 1991 yılında düzenlenmiş olan I. Özel Eğitim Konseyi'nde, az görenler, görme özürlüler, körler ve şeklinde sınıflandırılıp tanımlanmıştır.

a) Körler: İki gözle görme keskinliği 1/10'dan ve görüş açısı 20 dereceden az olan, yaşamının birçok alanında görme gücünden yararlanması mümkün olmayan kişidir.

b) Az Gören: İki gözle görmesi 1/10 ile 3/10 arasında olup, özel araç ve yöntemler kullanmadan yaşamı süresince görme gücünden yararlanması mümkün olmayan bireydir (Akt. Ersoy, Avcı, 2001: 34).

2.5.4. Ortopedik Yetersizlik

Ortopedik yetersizlikler, bireyin eğitim ve sosyal yaşamının olumsuz yönde etkilenmesine neden olan iskelet, kas ve eklemlerdeki, bozukluk ve yetersizlikten kaynaklanan durumdur. Sinir sisteminin zedelenmesi, kazalar ve genetik hastalıklar nedeniyle kas, iskelet ve eklemlerin görevlerini yerine getirememesi (Özyürek M, 2003: 364)" olarak tanımlanmaktadır.

Ortopedik yetersizliklerin iki şekilde sınıflandırmaktadır. Derecesine göre; hafif, orta ve ağır derecede yetersizlik, meydana geldiği yere göre ise; sinir sistemi ile ilgili, kas-iskelet sistemi ile ilgili ve sağlıkla ilgili yetersizlikler olarak gruplandırılmıştır (Özyürek M, 2003: 365-378).

2.5.5. Sinir Sisteminin Zedelenmesi ile Ortaya Çıkan Yetersizlik

Bireyin gelişim dönemi sürecinde meydana gelen nörolojik bozukluğun, eğitim ve sosyal yaşamını kötü yönde etkilemesi durumudur (Akt. Ersoy, Avcı, 2001:83).

2.5.6. Dil ve Konuşma Güçlüğü

Okuturlar'a (1975: 155,156) göre, konuşmanın net olmaması, konuşmanın duyulmada yetersiz kalması, sesin bozuk olması, ritim ve vurguların bozukluğu, kelime hazinesi ve gramer yönünden yetersizlik, yaşı ve fiziksel yapısına göre

konusmasını iyi geliştirmemiş olması durumunda kişinin dil özürü olarak kabul edileceğini söylemektedir.

Çocukların dil gelişim dönemlerinde istenilen aşamalarda gecikmelerin olup, konuşmanın ciddi anlamda farklılık göstermesi ve iletişimin bozuk, kopuk olduğu durumlar şeklinde tanımlanmaktadır (Akt. Ersoy, Avcı, 2001:83).

2.5.7. Özel Öğrenme Güçlüğü

Bireyde dinleme, konuşma, okuma, yazma, heceleme, dikkat eksikliği nedeniyle eğitim ve sosyal yaşamının olumsuz olarak etkilenmesi durumudur. Özyürek'e göre şu şekilde açıklanmaktadır: "bilişsel ve nörolojik etmenler sonucu, sözlü ve yazılı olarak anlatım ve düşünmede normal gelişiminin bozulması durumudur (Özyürek M, 2003: 220)."

2.5.8. Duygusal Uyum Güçlüğü

Bireyin kendisi ve çevresiyle ile ilişki kurma ve sürdürmede zorluk çekme, genel olarak mutsuzluk ve depresyon durumu, bireysel ve sosyal yaşamı ile ilgili korkuların uzun süreli ortaya çıkması nedeniyle, eğitim ve sosyal hayatının kötü yönde etkilenmesi durumudur. Kendisi ve çevresiyle etkili ilişki kurup sürdürmede zorluk yaşayan çocuklar şeklinde açıklanmıştır (Akt. Ersoy, Avcı, 2001: 192).

2.5.9. Sosyal Uyum Güçlüğü

Bireyin eğitim ve sosyal yaşamının madde bağımlılığı, göç, suç işleme, çalışma, ihmal, terk edilme ve istismar gibi zorlu yaşam şartlarından dolayı kötü yönde etkilenmesi durumu olarak açıklanmaktadır (Özbey Ç, 2005: 13; Korkmaz B, 2003: 81).

2.5.10. Otizm

Çocukluğun ilk üç yılı içerisinde farklı nedenlere bağlı iletişim ve sosyal beceri eksikliği ile takıntılı ve tekrarlayıcı davranışlar olarak ortaya çıkan ve ömür boyu devam eden, gelişimsel bir bozukluktur (Özbey Ç, 2005: 13; Korkmaz B, 2003: 81).

Kırcaali-İftar' otizmi, "doğuştan var olabileceği gibi üç yaşına kadar süregelen dönem içerisinde de meydana gelebilecek karmaşık bir gelişimsel bozukluk çeşididir." şeklinde açıklamıştır (Kırcaali-İftar, 2003: 7).

Genel bir tanımla otizm, “erken çocukluk dönemlerinde başlayıp ve ömür boyu süren, sosyal ilişkiler ile birlikte davranış ve bilişsel gelişmede de meydana gelen, nöropsikiyatrik bozukluktur (Aydın A, 2005: 17).

2.5.11. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

7 yaşlarından önce başlayıp, en az iki farklı ortamda belli bir süre zarfı içinde yaşına ve gelişim seviyesiyle örtüşmeyen, aşırı hareketlilik, hiperaktivite ve dikkat eksikliği olarak görülen bozukluktur(Akarsu F, 2004: 127).

2.5.12. Üstün veya Özel Yetenek

Güzel sanatların dalları, zekâ, yaratıcılık, liderlik veya akademik alanlarda yaşlılarına göre göze çarpan anlamlı seviyede performans gösterme durumu olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle: “yetenek düzeyindeki gözlenen özelliklerin var oluş derecesindeki, görülme sıklığı ve ortaya çıkışındaki özgünlükten kaynaklanan özelliklerdir.“ (Akarsu F, 2004: 127)

Ataman ise, “birçoğunun akranlarına göre dikkate değer üst performans gösteren ya da gizil de olsa bu güce sahip üstün zekâlı denilmektedir” şeklinde tanımlamıştır. Kendi içerisinde bir gruplandırma yaparak; üstün yetenekli, üstün özel yetenekli, yaratıcılık yeteneği açısından ayrıcalıklı, liderlik ve gizli gücü ayrıcalıklı, olağanüstü yetenekli, psikomotor alanda olağanüstü yetenek gösteren çocuk şeklinde sınıflandırmıştır. (Ataman A, 2003: 180).

2.5.13. Birden Fazla Alanda Yetersizlik

Bireyin gelişim dönemleri içerisinde, eğitim ve sosyal yaşamını olumsuz yönde etkileyen, birçok alanda meydana gelen yetersizlik durumu olarak tanımlanmaktadır (Ataman A, 2003: 180).

2.6. Özel Eğitimde Okullaşma

Ülkemiz nüfusunun %12’sini özel ihtiyaçları olan bireyler oluşturmaktadır. Eğitim-öğretim hizmetlerinden yararlanabilen çocuklar ise %6’lık bir dilimi oluşturmaktadır. Ülkemizde özel eğitim hizmetlerinin yürütüldüğü toplam 480 okul bulunmaktadır. Bu okullarda eğitimine devam eden öğrenci sayısı 22.082’dir. Okullarda çalışan 4506 öğretmenden 56’sı okul öncesi öğretmeni, 1300’ü sınıf

öğretmeni, 1800'ü branş öğretmeni, 1183'ü özel eğitim öğretmeni ve 165'i ise rehber öğretmen olarak görevlerini sürdürmektedirler (<http://orgm.meb.gov.tr/>,2005).

Yapılmış olan tanımlardan da anlaşıldığı gibi eğitimin en önemli görevi bireyleri topluma hazırlamaktır. Özellikle de engelli bireylerin toplum içerisinde kendi başlarına bağımsız olarak yaşayabilmesi için eğitimin gerekliliği öne çıkmaktadır. Var olan bu gereklilik, Anayasa'nın 42. Maddesinde de "Eğitim, her bireyin hakkıdır; engellenemez. Eğitim herkese eşit şekilde verilmelidir." ifadesiyle yerini almıştır.(Şendurur Y., Barış D., 2002:65,174)

2.7. Eğitsel Değerlendirme, Tanılama ve Tanımlar

2.7.1. Özel Eğitim

Özel eğitim, "bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak planlanan ve bireyin yaşamını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini amaçlayan eğitim hizmetleridir". Özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler; bedensel yetersizlik, zihin özür, duyu ve davranış bozukluğu, öğrenme güçlüğü, konuşma sorunlu, işitme özür, üstün zekâlı ve üstün yetenekli" olarak on grupta tanımlanmaktadır. Özel eğitime ihtiyaç duyan birey, akranlarına göre farklı özelliklere sahip olmalarından dolayı özel eğitim hizmetlerine ihtiyaç duymaktadır (Kırcaali-İftar, 1998:3).

2.7.2. Rehabilitasyon

Bireyde doğuştan veya sonradan meydana gelen özrü veya etkilerini en alt düzeye indirip ortadan kaldırarak, psikolojik, fiziksel, zihinsel, sosyal, ekonomik ve mesleki alanlarında yetenekler kazandırarak; kendine ve topluma yeterli olabilmesi amacıyla özür, koruyucu, meslekî, eğitsel ve psiko-sosyal hizmetlerdir (01/07/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özür, bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun).

2.7.3. Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama

Eğitim, tıbbî ve psiko-sosyal alanlarda özel eğitime gereksinim duyan bireylerin tüm gelişim alanlarındaki bireysel özelliklerinin, ilgilerinin belirlenmesi ve alanlardaki yeterli ve yetersiz yönlerinin değerlendirme sürecidir (Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği, 2006).

2.7.4. Destek Eğitim Hizmeti

Özel eğitime gereksinim duyan bireylere, ailelerine ve çevresindeki yakınlarına tıbbi ve eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda düzenlenen ihtiyaçları doğrultusunda verilen uzman personel, araç-gereç, eğitim ve danışmanlık hizmetleri olarak tanımlanmaktadır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006).

2.7.5. Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM)

Eğitim kurumlarında özel eğitim ihtiyaç duyan bireylerin eğitsel tanılması ve değerlendirilmesi ile birlikte rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini sağlamak adına il merkezi ve ilçelerde bakanlık tarafından açılan merkezlerdir (MEB Rehberlik ve Araştırma Merkezi Açma Yönergesi, 2008).

RAM; tanılama, izleme, eğitsel değerlendirme ve yönlendirme hizmetleriyle özel eğitime ihtiyacı olan birey için uygun eğitim ortamını önerip, kendisi ve ailesine destek eğitim ile birlikte rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri sunmaktadır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006).

2.7.6. Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Rehber öğretmen, eğitim ve öğretim kurumlarında öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti vermek adına psikolojik danışma ve rehberlik ile eğitimde psikolojik hizmetler alanında eğitim almış personeldir (Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği, 2001).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde tanılama; özel eğitime ihtiyaç duyan bireyin; bireysel özelliklerinin, yetersiz yönlerinin ve ilgi alanlarının belirlenmesi için hem tıbbî, psiko-sosyal hem de eğitim alanlarındaki değerlendirme sürecidir. Özel eğitimde başlıca amaç tanılamadır. Bu süreç bireylerin gereksinimlerine göre düzenlenmiş eğitim programlarına yerleştirilmeleri ile başlamaktadır. Eğitsel tanılama ve değerlendirme; bireyin yeterliliklerinin belirlenerek, yetersiz kaldığı yönlerinin tespit edilip ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda bireyin bütün gelişim alanındaki özellikleri ve yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları tespit edilerek bireye uygun eğitim ortamı ve özel eğitim hizmetine karar verilmektedir (Yönetmelik, Madde 7).

Eğitsel değerlendirme yapılırken asıl amaç, bireyin yeterlilik ve yetersizliklerini belirleyerek özel eğitime gereksiniminin saptanmasıdır. Sağlık

kuruluşları, örgün ve yaygın eğitim kurumları, millî eğitim müdürlükleri, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı birimler ve üniversiteler özel eğitime ihtiyaç duyan bireyleri RAM'a yönlendirerek eğitsel değerlendirme ve tanınması hizmetlerinden sorumludurlar. Bu hizmetlere ilişkin bilgi işlem Bakanlık tarafından geliştirilmektedir. (Yönetmelik, Madde 7)

Eğitsel tanılama bireyin;

- ✓ Eğitim ve öğretiminin başlangıç noktası,
- ✓ Eğitim ortamının oluşturulacağı mekân ve zaman,
- ✓ Eğitimde kullanılacak araç -gereç,
- ✓ Uygulanacak eğitim programı ve
- ✓ Tüm gelişim alanlarında var olan performansının ortaya çıkarılması konusunda bizleri aydınlatmaktadır. (Afyonkarahisar RAM, 2011)

Özel gereksinimli bireylerin, var olan kapasitelerini en üst düzeyde kullanabilmeleri için bazı önemli noktalarda bir takım düzenlemeler yapılabilir. Bu düzenlemeler, olabildiğince erken, bireyin engellerine uygun eğitim ortamları, eğitim-öğretim yöntemleri ve araç gereçleri kullanılarak gerçekleştirilebilir. Bunlara ek olarak özel gereksinimli bireylerin sosyal ve toplumsal uyumlarının sağlanması dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biridir. Ataman'a (2003: 19)göre, özel eğitim; özel ihtiyaçlara sahip çocuklara sunulan ve bireyi kendine yeterli hale getirerek yetersizliklerini engel haline dönüştürmeyi önleyen, sosyal çevresiyle uyumlu ve bağımsız bireyler yetiştirmek amacıyla verilen eğitimidir.

Müzik, her bireyin yaşamında olduğu gibi özel eğitime gereksinimi olan bireylerin yaşamında da önemli bir yer tutar. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler için kendilerine özgü düzenlemelerin yer aldığı bir müzik eğitimi, bireyin sosyal ve kültürel çevresi ile iletişim becerisinin ve bu alandaki yeteneklerinin geliştirmesinde büyük rol oynamaktadır.

Artan'a (2011:389) göre, "müzik bireyi zihinsel, duygusal ve fiziksel olarak uyarmaktadır. Yapılmış olan son beyin çalışmalarına göre en etkili öğrenme beynin iki yarı küresi aynı anda çalıştığı zaman gerçekleşmektedir. Müzikte de aynı durum söz konusudur. Bunun yansısı müzik sayesinde hızlı, kolay ve eğlenceli bir öğrenme sağlanmaktadır" şeklinde açıklamıştır. Artan'ın araştırmasında belirttiği üzere müzik, sanatın zihin gelişimi üzerinde oldukça etkisi olduğu araştırmalarca kanıtlanmış bir

dalıdır.

Meadows (1997)'e göre “çok engelliler ve ağır engellilerde müzik eğitiminin altı amacı vardır. Bunlardan ilki ‘öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşılaması’, ikincisi ‘benlik algısının gelişmesi’, üçüncüsü ‘kişiler arası iletişim kurma’, dördüncüsü ‘göz kontağı kurma gibi belirli becerileri geliştirme’, beşincisi ‘davranış bozukluğunu giderme’, altıncısı ‘müziğin gücünü ve güzelliğini fark etme’dir” (Meadows'den akrotan Stephenson, 2006: 2).

Yukarıda yapılmış olan tanımlardan da anlaşıldığı üzere müzik, algı ve iletişim gibi önemli konularda da bireyin gelişiminde büyük rol oynamaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda müzik eğitiminin, her bireyin eğitiminde olduğu gibi özel gereksinimli bireylerin de sosyal yaşam ve eğitim süreçlerindeki yeri ve önemi görülmektedir.

2.8. Müzik

“Müzik, temelinde bulunan eğitsel nitelik sayesinde, bireyin müzikle olan ilişkisinin; biçim, kapsam ve derecesine göre etkin şekilde kazanımlarda bulunur” (Uçan, 1994: 22).

Say'a göre (2005:534), “Müzik, sesleri amaçlı olarak estetik yapıda bir araya getirme sanatıdır”.

Uçan'a göre ise (2005: 15), müziğı sanat olarak niteleyen tanımlar arasındaki “ortak” düşünceler; müziğın anlatım sanatı olup, temel geçici ise seslerin oluşturduğu, yapıtaşlarının ses öbekleri ve ses örüntüleri olduğu, estetik bir kaygı ile duygu ve düşüncelerin düzenli, uyumlu ve uylaşımli öğelerin bütünü olarak belirlenebilir.

Eğitim; bireyleri biçimlendirme ve yetkinleştirmede bilim, teknik ve sanatın her alanını kapsayan bir içerikle düzenlenerek, etkili süreç niteliğı kazanmaktadır. Bu eğitim yaklaşımı, bireyi kültürel ve toplumsal boyutlarıyla, bedensel, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranış yapılarıyla bir bütün olarak yetiştirmeyi hedefler. Eğitim sürecinin içerisinde bulunan sanat eğitimi, üç temel bileşenden biridir. Farklı kollara ayrılan başlıca dallarından biri ise müzik eğitimidir. (Uçan, 1997).

2.8.1. Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi, bireye amaçlı olarak kendi yaşantısı ile müziksel davranışlar kazandırma veya bu davranışları geliştirme sürecidir. “Müzik eğitimi ile bireye, müzikal anlamda bir takım kazanımlar dışında, müziğin felsefesini anlama da kazandırılır. Bu sebepten dolayı müziği önce temelden, yani okullardan başlayarak incelemek gerekir. Müzik kültürü ve müzik eğitimi önce okullarda başlar” (Uçan, 1982: 31). Birey müzik eğitimi sayesinde sosyal çevresi ile daha etkili bir iletişim kurarak, toplumsal uyum sürecine katkı sağlayabilir.

Uçan (2005:223) müzik eğitimini; “amaçlı olarak bireyin kendi yaşantısıyla müziksel davranışlar kazandırma, kazılan müziksel davranışında belirli değiştirme veya geliştirme süreci” olarak tanımlamıştır. Her bireyin sosyal, bilişsel, duyuşsal, devinışsel ve dil gelişiminde önemli bir yeri olan müzik eğitimi, aynı zamanda zihinsel engelli bireylerin gelişiminde de aynı önemi taşımaktadır.

“Müzik eğitimi, farklı disiplin alanlarının içerik ve konuları ile etkin bir role sahiptir” (Eğitim Uygulama Okulu Eğitim Programı, 2002:201).

Müzik yoluyla bireye diğer disiplinlerdeki bilgiler ezbercilikten kurtularak aktarılabilir. Aynı zamanda bir ifade biçimi olan müzik, bireyin kendini ifade etmek için kullandığı en etkili yöntemlerden biri olabilir. Birey, müziksel öğretilerini sergileyerek yapabilirliklerini ortaya koyabilir ve bu sayede özgüveni gelişir. Tüm bunları yapabilmek için donanımlı bir müzik eğitimine ihtiyaç vardır. Bireysel farklılığın göz önünde tutularak düzenlemelerin yapıldığı bir müzik eğitimi, yeteneklerin geliştirilmesi adına büyük olanak sağlar. T.C. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 2002 yılında hazırladığı Eğitim Uygulama Okulu Eğitim Programı'nda belirtildiği üzere; “müzik, tüm gelişim alanlarında yetersizliği olan bireylerin eğitimlerinde kullanılan ve bu alanları destekleyen iletişim kurmada yararlanılabilecek en etkili disiplin alanlarından biridir”.

“Araştırmalar müziğin nörolojik fonksiyonlarla müzik ve zihinsel gelişimin birbirlerini desteklediğini göstermektedir. Örneğin öge sıralamalarını hatırlamak bellek destekleyici ipuçları kullanmak(alfabe şarkısı), farklılıklar için kategorik yapıları kullanmak (çiftlik hayvanları, renkler vb.), seslerle kavramlar arasında ilişki kurmak (hayvanların, trafiğin sesi) gibi becerileri geliştirir” (Sze ve Yu, 2004:341).

Yapılan bu araştırma göstermektedir ki, müziğin kavram öğretiminde kullanılması, öğrenmeyi ve öğrenmenin kalıcılığını kolaylaştırmakta ve arttırmaktadır.

Müzik eğitimi, problem çözme, kritik düşünme ve iş birlikçi çalışılma becerilerin gelişmesini desteklemektedir. Sembollerin kullanmayı, bilgiyi analiz etme, sentezleme ve değerlendirme yönelik kavramlar müzik öğretiminde bireyin bu doğrultudaki beceri ve gelişimini güçlendirmektedir. Müzik eğitimi sayesinde soyut kavramlar anlam kazanarak somut ve net anlamlarla ilişki daha çabuk yapılabilir. Müzik eğitimi, göz ve el koordinasyonu, sembollerini tanıma, ritim, dikkat ve insan zekâsını geliştiren bir nitelik de taşır.

Soyut zekâ, mekanik zekâ ve sosyal zekâ olmak insan zekâsını sınıflandırırsak;

- a- Kavram, ilke, sembollerle ve problemi çözümede kullanılan yetenek ve davranışlar soyut zekâyı,
- b- Araç, gereç ve nesnelerin kullanılmasıyla yetenek ve davranışlar mekanik zekâyı,
- c- Sosyal ilişkiler kurarak bu yönde problem çözümede yetenek ve davranışlar ise sosyal zekâyı göstermektedir (Başaran, 1969:91).

Müzik eğitimi, etkili ve düzenli olarak yapıldığı zaman bireyin yaratıcı gücünü uyandırarak, bireyin yeteneklerinin gelişmesinde büyük bir rol oynamaktadır.

Çağdaş eğitimin temel unsurlarından biri olan müzik eğitimi; bireyin zekâsını ve yeteneklerini geliştirmeyi ve yetkinleştirmeyi amaçlamaktadır. Çeşitli olarak birçok araştırmaya konu olan müzik eğitimi, eğitim sürecinin bir boyutu olarak bireyin bilişsel ve duyuşsal gelişimi üzerinde önemli bir yere sahiptir (Şendurur Y., Barış D, 2002:65,174)

2.8.2. Müzikle Terapi

Müziğin terapötik olarak kullanımı tarihin ilk dönemlerinde şamanlarla başlayıp, Antik ve Ortaçağ'da Batı medeniyetinde de etkisini göstermeye devam ettiği bilinmektedir. İslam medeniyetinde müziğin iyileştirici gücüne olan inanç Osmanlı ve Selçuklu döneminde de devam etmiştir. II. Dünya Savaşı'ndan yaralı askerlerin tedavisinde müzik kullanımının başlamasından sonra 1960'lı yıllarda müzik ile tedavi uzmanlarının arttırılması ve bu alanda eğitim almalarına yönelik

çalışmalar yapılmaya başlatılmıştır. Bu sayede müzik terapi bir disiplin haline gelmiştir.(Çoban A, 2005:39,40)

Dünya Müzik Terapisi Federasyonu (WFMT) müzik terapisini; bir müzik terapistinin danışan (client) veya grup ile bireylerin fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal ihtiyaçlarına karşılık verebilmek için terapötik amaçları gerçekleştirebilmek amacıyla planlı bir süreç içerisinde müzik veya müzikal unsurları kullanması olarak tanımlamıştır (Bulletin, 1997:1)

Bu doğrultuda müzik terapi, danışanın ihtiyacına göre farklı model ve yaklaşımlarla gerçekleştirilmektedir.

2.8.3. Müzik Terapide Model Ve Yaklaşımlar

Müzik terapide kullanılan yaklaşımlar;

- Eğitimde kullanılan müzik terapi yaklaşımları
- Psikoterapötik Yaklaşımlar
- Medikal Yaklaşımlar olmak üzere üç ana başlık altında toplanabilir.

Orff, Dalcroze ve Kodály gibi önemli yaklaşımlar müzik eğitiminde kullanılırken Nörolojik, Biyomedikal ve Sağaltıcı yaklaşımlar ise medikal grupta değerlendirilmektedir. (Wigram T, Pedersen I, vd. 2012: 116).

2.8.4. Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Bireylerde Müzik Eğitimi

Yüzyıllardır terapi aracı olarak kullanılan müzik, eğitimciler tarafından da bireyin sosyalleşmesi ve öğretimini artırmak için kullanılmaktadır.

Müzik, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimlerinde kullanılan etkin disiplinlerden biridir. Müzik, bireyin tüm gelişim alanlarını destekleyen en önemli disiplinlerden olmasının yanı sıra engelli bireylerle iletişim kurma konusunda da yararlanılabilecek bir tekniktir. İletişimde dinleme ve dikkatini becerilerinin gelişimi için ritmik etkinliklerin önemli bir rolü vardır. Birey bu eğitim sayesinde ritim tutturarak veya beden hareketleriyle duymuş olduğu sesi yorumlayabilir.

Eğitmen müzik çalışmalarını düzenlerken çalışmaların bireyin;

- İlgi ve dikkatini yoğunlaştırabilmesine,
- Gelişim düzeylerine uygun olmasına,
- Etkinlik arasında ritim-ses çalışmaları, dans, şarkı söyleme ve oyunlara,

- Müziksel öykü ve dramaya yer vermelidir.

Yaradılış gereği duyuşal kapasitelerin bazıları çocukta var olduğu bilinmektedir. Bunlardan bazıları, ince ve kalın ses duyusu, kuvvetli veya hafif sesler arasındaki ses farklarının duyumlarıdır. Bu kapasitelerin zekâ, eğitim ve olgunlaşma gibi olgulardan etkilenmediği savunulmaktadır.

Engelli bireylere müzik ile öğretim yapıldığında, eğitim aldıklarının farkında olmadan birçok şey öğrenip, beceri kazanabilirler. Örneğin: “Vücudumuz” adlı şarkı ile çocuklara müzik aracılığıyla vücudumuzda bulunan organlarının tanınması sağlanabilir.

Engelli bireyler için müzik programları düzenlemeden önce, müzik eğitiminin genel amaçları;

- İletişim,
- Dil gelişimi
- Motor gelişim
- Zihinsel gelişim
- Yaratıcı ve duygusal amaçlar şekilde sınıflandırılabilir.

Engelli bireylerin, müzik eğitiminde engelsiz bireylerden farklı amaçlar ön plana çıkmaktadır;

- Müzik dinleme kazanımı,
- Müzik zevki geliştirebilme,
- Müziği gürültü ve bağırma sesinden ayırabilme,
- Hafif ve şiddetli sesleri fark etme,
- Şarkı söylerken ses ve nefes kontrolü sağlama,
- Müzik çalışmalarında uygun davranış sergileyebilme,
- Grupla etkinliklerinde gruba uyabilme,
- İşittiği sesi taklit edebilme,
- Radyo, mp3 vb. aletleri kullanabilme,
- Sevdiği müzik türünü ayırt edebilme.

Müzik eğitimde eğitmenin öğretilecek şarkıları seçerken;

- Şarkılarda dilin net ve anlaşılır olması,
- Öğrenci düzeyine uygun basitten karmaşığa doğru bir yol izlenerek şarkıların

- Seçilmiş olan şarkıların bireyin kültürel değerleri yansıtır ve eğitici niteliğinin en üst seviyede olmasına,

- Öğrencilerin ses aralıklarına uygun şarkıların seçilmesi konularında dikkat edilmelidir.

Şarkı öğretiminin birey için yararları:

- 1.Şarkı daracığı ve dil etkinliği artar,
2. Estetik kaygı gelişir,
3. Müzik kulağını ve sesini
- 4.Fiziksel gelişimlerine olumlu yönde katkılar sağlar.

Engelli çocuklar için müzik etkinlikleri hazırlanırken;

- Engelin tipi ve derecesi, çalışılacak olan grubun genişliği ve özellikleri belirlenmeli,

- Çalışmaların süresi planlanmalı,

- Grubun çalışmalarını bozabilecek problemi olan çocukların tespit edilerek; problemlerinin ne olduğu ile ilgili çalışmalar yapılarıdaki, problemin çözümü tartışılarak her özür derecesinde çocuğa uygun programlar hazırlanmalı,

- Çevre düzeni ve materyal hazırlığını engelli bireyin özelliklerine göre önceden ayarlanmalıdır.

Müzik eğitimi alan çocukların zaman içinde kendilerine güvenleri artmış ve diğer eğitim alanlarında da bu güven duygusunu sürdürmüşlerdir (Dündar Ş., Coskun İ,2014: 375-396).

Müzik eğitiminin, özel eğitim gereksinimi olan bireylerin eğitim ve gelişim alanlarını destekleyen, duyuşsal ve bilişsel öğrenmelerinde önemli ölçüde bir rol oynan en etkili disiplinlerden biri olduğunu görmekteyiz.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Araştırma Modeli

Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan bilimsel çalışmaların içerik analizine yönelik yapılan bu çalışma betimsel niteliktedir ve tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada, doküman incelemesi yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesi için "İçerik Analizi" modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli var olan bir durumu olduğu şekliyle betimleyip, tanımlamayı sağlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmada asıl amaç değiştirme ve etkileme çabası olmadan bilinmek istenileni gözlemleyip, belirlemektir (Karasar, 1984: 79). Bu çalışmada tarama yöntemi ile özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan çalışmalar betimlenmeye çalışılmıştır.

İçerik analizi: benzer verilerin belirli kavram ve temalarla bir araya getirilip, anlamlı bir şekilde düzenlenerek yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227).Bu kapsamda, içerik analizi modeli ile özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan çalışmalar belirlenen alt problemler dahilinde düzenlenerek analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular yüzde ve frekanslara dönüştürülerek betimsel sunumu yapılmıştır.

“Betimsel içerik analizi; belirli bir konu üzerinde yapılan araştırma sonuçlarının sistematik bir şekilde ele alınarak tanımlayıcı bir şekilde değerlendirilmesidir.” (Çalık ve Sözbilir, 2014: 34). Tüm bu yönleriyle araştırmada gerçekleştirilen işlemler aşağıdaki tablo’da verilmiştir.

Tablo-1: Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi Araştırması Süreci

Araştırmada Yapılan İşlemler	AYLAR
1. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde indekslenen lisansüstü Türkçe tezlerin belirlenmesi	Temmuz 2017
2. Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane Veri tabanlarında ulusal ve uluslararası indekslerde taranan makalelerin belirlenmesi	Temmuz 2017
3. Özel eğitim ve müzik alanına ilişkin kavramsal çerçevenin yazılması	Ağustos 2017
4. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde indekslenen lisansüstü ulaşılabilir tezlerin Microsoft Excel programında gruplandırılması	Ekim-Kasım 2017
5. Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane Veri tabanlarında ulusal ve uluslararası indekslerde taranan makalelerin Microsoft Excel programında gruplandırılması	Aralık-Ocak 2017
6. Microsoft Excel programında gruplandırılması yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin analizlerinin yapılması	Şubat 2018
7. Elde edilen bulguların tablolara ve grafiklere dönüştürülerek yorumlanması.	Mart 2018
8. Araştırmanın raporlaştırılması.	Haziran 2018

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 09.07.2017 tarihinde özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde indekslenen 22 lisansüstü Türkçe tez, Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane Veri tabanlarında taranan 18 ulusal ve 29 uluslararası indekslerde taranan makaleler oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan bilimsel çalışmaların incelenmesine yönelik yapılan bu çalışmada veriler, literatür tarama yöntemi ve doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Verilerin taranması sırasında ulusal tez merkezinde taranan terimler ile, ulusal ve ulusal makalelerde taranan anahtar kelimeler “Özel Eğitim, Otizm, İçerik Analizi, Müzik Terapi, Müzik, Müzik Eğitimi,

Görme Engelli Birey, İşitme Engelli Birey, Zihinsel Engelli Birey, Down Sendromlu Birey” taranmıştır. Tarama sonucunda bulunan çalışmalar alt problemlere uygun bir şekilde gruplandırılarak incelenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, özel eğitimde müzik alanına ilişkin YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde indekslenen lisansüstü tezden ulaşılabilir 22 Türkçe tez, Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane Veri tabanında taranan 18 ulusal ve 29 uluslararası makale Microsoft Excel programında gruplandırılarak elde edilen verilere yüzde frekans uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde; Özel eğitimde müzik alanına ilişkin YÖK Ulusal Tez Merkezinde indekslenen 22 tezin, Necmettin Erbakan Üniversitesi Kütüphane Veri tabanında taranan 18 ulusal ve 29 uluslararası makalenin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi sonucu elde edilen bulguları tablolaştırılarak, araştırmanın alt problemlerindeki sıraya uygun olarak yorumlanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-2: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin yayın türüne göre dağılımı

Yayın Türü	f	%
Yüksek Lisans	20	90,91
Doktora	2	9,09
Toplam	22	100

Tablo 2'ye göre 22 tezin 20'si yüksek lisans tezi (%90,91), 2'si doktora tezi (%9,09)'dır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir.

Tablo-3: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin türüne göre dağılımı

Yayın Türü	f	%
Araştırma Makale	12	66,67
Derleme Makale	6	33,33
Toplam	18	100

Tablo 3'e göre 18 ulusal makalenin 12'si araştırma makalesi (%66,67), 6'sı derleme makalesi (%33,33)'dir. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan ulusal makalelerin büyük çoğunluğunun araştırma makaleleri olduğu görülmektedir.

Tablo-4: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin türüne göre dağılımı

Yayın Türü	f	%
Araştırma Makale	21	72,41
Derleme Makale	8	27,59
Toplam	29	100

Tablo 4'e göre 29 uluslararası makalenin 21'si araştırma makalesi (%72,41), 8'i derleme makalesi (%27,59)'dır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan uluslar arası makalelerin büyük çoğunluğunun araştırma makaleleri olduğu görülmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-5: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin yayın yıllarına göre dağılımı

Yayın Yılı	f	%
2006	2	9,09
2008	2	9,09
2010	4	18,18
2011	4	18,18
2012	3	13,64
2013	2	9,09
2014	3	13,64
2015	2	9,09
Toplam	22	100

Tablo 5'e göre incelenen 22 tezin 4'ü (%18,18) 2011,4'ü (%18,18) 2010 yılında, 3'ü (%13,64) 2012 yılında,3'ü (%13,64) 2012 yılında yapılmıştır. 2006 - 2015 yılları arasındaki 9 yıllık sürede, özel eğitimde müzik alanına ilişkin en çok tezin 2010 ve 2011 yıllarında yapıldığı görülmektedir.

Tablo-6: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin yayın yıllarına göre dağılımı

Yayın Yılı	f	%
2001	1	5,56
2010	3	16,67
2011	1	5,67
2012	1	5,67
2013	3	16,67
2014	3	16,67
2016	6	33,33
Toplam	18	100

Tablo 6'ya göre incelenen 18 ulusal makalenin 6'sı (%33,33) 2016 yılında, 3'ü (%16,67) 2014 yılında, 3'ü (%16,67) 2013 yılında, 3'ü (%16,67) 2010 yılında yapılmıştır. 2001 -2016 yılları arasındaki 15 yıllık sürede, özel eğitimde müzik alanına ilişkin ulusal makalelerin en çok 2016 yılında yapıldığı görülmektedir.

Tablo-7: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin yayın yıllarına göre dağılımı

Yayın Yılı	f	%
1984	3	10,34
2010	3	10,34
2013	3	10,34
2005	3	10,34
2012	2	6,90
1991	2	6,90
2011	2	6,90
2003	2	6,90
1985	1	3,45
2000	1	3,45
2002	1	3,45
2015	1	3,45
2006	1	3,45
2007	1	3,45
2008	1	3,45
2009	1	3,45
2010	1	3,45
Toplam	29	100

Tablo 7'ye göre incelenen 29 uluslararası makalenin 3'ü (%10,34) 1984 yılında, 3'ü (%10,34) 2010 yılında, 3'ü (%10,34) 2013 yılında, 3'ü (%10,34) 2005 yılında yapılmıştır. 1984 -2015 yılları arasındaki 31 yıllık sürede, özel eğitimde müzik alanına ilişkin uluslararası makalelerin en çok 1984, 2005,2010 ve 2013 yıllarında yapıldığı görülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-8: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımı

Araştırmacının Cinsiyeti	f	%
Kadın	12	54,55
Erkek	10	45,45
Toplam	22	100

Tablo 8'e göre incelenen 22 tezin 10'u (%45,45) erkek araştırmacılar tarafından, 12'si (%54,55) kadın araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Bu sonuca göre kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara göre, özel eğitimde müzik alanına ilişkin bilimsel çalışmalara daha fazla ilgi gösterdikleri görülmektedir.

Tablo-9: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımı

Araştırmacının Cinsiyeti	f	%
Kadın	11	61,11
Erkek	7	38,89
Toplam	18	100

Tablo 9'a göre incelenen 18 ulusal makalenin 11'i (%61,11) kadın araştırmacılar tarafından, 7'si (%38,89) erkek araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Bu sonuca göre kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara göre, özel eğitimde müzik alanına ilişkin bilimsel çalışmalara daha fazla ilgi gösterdikleri görülmektedir.

Tablo-10: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımı

Araştırmacının Cinsiyeti	f	%
Kadın	15	51,72
Erkek	14	48,28
Toplam	29	100

Tablo 10'a göre incelenen 29 uluslararası makalenin 15'i (%51,72) kadın araştırmacılar tarafından, 14'ü (%48,28) erkek araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Bu sonuca göre kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara göre, özel eğitimde müzik alanına ilişkin bilimsel çalışmalara daha fazla ilgi gösterdikleri görölmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-11: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	f	%
Marmara Üniversitesi	6	27,27
Gazi Üniversitesi	4	18,18
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3	13,64
Dokuz Eylül Üniversitesi	3	13,64
Selçuk Üniversitesi	1	4,55
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	4,55
İstanbul Üniversitesi	1	4,55
Kırıkkale Üniversitesi	1	4,55
Atatürk Üniversitesi	1	4,55
İnönü Üniversitesi	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 11'e göre tezlerin 6'sı (%27,27) Marmara Üniversitesi'nde, 4'ü (%18,18) Gazi Üniversitesi'nde yapılmıştır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin üçte birinden fazlasının bu iki üniversitede yapıldığı görölmektedir.

Tablo-12: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	f	%
Marmara Üniversitesi	2	11,11
İnönü Üniversitesi	2	11,11
Uludağ Üniversitesi	2	11,11
Gazi Üniversitesi	1	5,56
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	5,56
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	5,56
Trakya Üniversitesi	1	5,56
Balıkesir Üniversitesi	1	5,56
Bartın Üniversitesi	1	5,56
Kırıkkale Üniversitesi	1	5,55
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	5,56
Hacettepe Üniversitesi	1	5,56
Ankara Üniversitesi	1	5,56
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	5,56
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 12'ye göre ulusal makalelerin 2'si (%11,11) Marmara Üniversitesi'nde, 2'si (%11,11) Uludağ Üniversitesi'nde, 2'si (%11,11) İnönü Üniversitesi'nde yapılmıştır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan ulusal makalelerin üçte birinin bu üç üniversitede yapıldığı görülmektedir.

Tablo-13: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	f	%
Ball State University	2	6,90
University of Malaga	1	3,45
University of Hull in UK	1	3,45
Eberhard – Karls – University of Tübingen	1	3,45
The University of Technology	1	3,45
Ghent University	1	3,45

University of Pavia	1	3,45
Macquarie University	1	3,45
Aalborg University	1	3,45
Princeton University	1	3,45
Roehampton University	1	3,45
University of Queensland	1	3,45
Montclair State College	1	3,45
New Zealand School Of Music	1	3,45
New York University	1	3,45
University of Illinois	1	3,45
Grieg Academy	1	3,45
Aalborg University	1	3,45
Queens College	1	3,45
The University of Queensland	1	3,45
Belmond Music School	1	3,45
Florida State University	1	3,45
TRILAX Center	1	3,45
Trinity Western University	1	3,45
University of Western Ontario	1	3,45
Calvin College	1	3,45
Eğitim Bakanlığı	1	3,45
California Üniversitesi	1	3,45
Toplam	29	100

Tablo 13'e göre 29 uluslararası makalenin 2'si (%6,90) Ball State University, geri kalan 27 makale ise farklı üniversiteler tarafından yapılmıştır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan uluslar arası makalelerin farklı üniversitelerde yapıldığı görülmektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-14: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin enstitülere göre dağılımı

Enstitü	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	14	63,64
Sosyal Bilimler Enstitüsü	7	31,82
Güzel Sanatlar Enstitüsü	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 14'e göre tezlerin 14'ü (%63,64) Eğitim Bilimleri Enstitü'lerinde, 7'si (%31,82) Sosyal Bilimler Enstitülerinde, 1'i (%1) Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde yapıldığı görülmektedir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-15: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin illere göre dağılımı

İl	f	%
İstanbul	7	31,82
Ankara	4	18,18
Bolu	3	13,64
İzmir	3	13,64
Konya	1	4,55
Afyon	1	4,55
Kırıkkale	1	4,55
Erzurum Üniversitesi	1	4,55
Malatya Üniversitesi	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 15'e göre tezlerin 7'si (%31,82) İstanbul, 4'ü (%18,18) Ankara, 3'ü (%13,64) Bolu, 3'ü (%13,64) İzmir 'de yapılmıştır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin(%77,28) 'inin bu dört şehirde yapıldığı görülmektedir.

Tablo-16: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin illere göre dağılımı

İl	f	%
İstanbul	3	16,67
Ankara	3	16,67
Malatya	2	11,11
Bursa	2	11,11
Edirne	1	5,56
Balıkesir	1	5,56
Kırıkkale	1	5,56
Bolu	1	5,56
İzmir	1	5,56
Bartın	1	5,56
Isparta	1	5,56
Burdur	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 16'ya göre ulusal makalelerin 3'ü (%16,67) İstanbul, 3'ü (%16,67) Ankara, 2'si (%11,11) Malatya, 2'si (%11,11) Bursa'da yapılmıştır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan ulusal makalelerin (%55,56) 'sının bu dört şehirde yapıldığı görülmektedir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-17: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin ülkelere göre dağılımı

Ülke	f	%
Amerika	11	37,93
Avustralya	4	13,79
Danimarka	2	6,90
Norveç	2	6,90
Kanada	2	6,90
İspanya	1	3,45
Almanya	1	3,45
İngiltere	1	3,45

Belçika	1	3,45
İtalya	1	3,45
İngiltere	1	3,45
Yeni Zelanda	1	3,45
İsrail	1	3,45
Toplam	29	100

Tablo 17'ye göre uluslararası makalelerin 11'i (%37,93) Amerika, 4'ü (%13,79) Avustralya'da yapılmıştır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan uluslararası makalelerin (%51,72) 'sinin bu iki ülkede yapıldığı görülmektedir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-18: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin konularına göre dağılımı

Konular	f	%
Eğitim ve Öğretim	21	95,45
Dil Bilimi	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 18'e göre konular 2 başlık altında toplanmıştır. En fazla çalışmanın yapıldığı konular sırayla şu şekildedir; Eğitim ve Öğretim (%95,45), Dil Bilimi (%4,55). Tablo 18'deki sonuçlara özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin büyük çoğunluğunun Eğitim ve Öğretim alanında yapıldığı ve incelenen tezlerin konuları bakımından müziğin engelli bireyler için çevresi ile iletişim kurma konusunda yararlanılan bir teknik olduğu görülmektedir.

Tablo-19: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin konularına göre dağılımı

Konular	f	%
Eğitim ve Öğretim	17	94,44
Çocuk Gelişimi	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 19'a göre konular 2 başlık altında toplanmıştır. En fazla çalışmanın yapıldığı konular sırayla şu şekildedir; Eğitim ve Öğretim (%94,44), Çocuk Gelişimi (%5,56). Tablo 19'daki sonuçlara özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan ulusal makalelerin büyük çoğunluğunun Eğitim ve Öğretim alanında yapıldığı görülmektedir. İncelenen ulusal makalelerin konuları bakımından müziğin özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin sosyalleşmesi ve öğretimini arttırması için bir araç olarak kullanıldığı görülmektedir.

Tablo-20: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin konularına göre dağılımı

Konular	f	%
Eğitim ve Öğretim	17	58,72
Sağlık/Tıp	7	24,14
Psikoloji	4	13,79
Psikiyatri	1	3,45
Toplam	29	100

Tablo 20'ye göre konular 4 başlık altında toplanmıştır. En fazla çalışmanın yapıldığı konular sırayla şu şekildedir; Eğitim ve Öğretim (%58,72), Sağlık/Tıp (%24,14), Psikoloji (%13,79), Psikiyatri (%3,45). Tablo 20'deki sonuçlara özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan uluslararası makalelerin büyük çoğunluğunun Eğitim ve Öğretim alanında yapıldığı görülmektedir. Uluslararası makalelerin konuları bakımından incelendiğinde müzik aracılığı ile bireyde dil gelişimi, iletişim, motor ve zihinsel gelişim alanlarında etkin bir rol oynadığı saptanmıştır.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-21: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin araştırma desenlerine göre dağılımı

Araştırma Deseni	f	%
Betimsel Desen	12	54,55
DeneySEL Desen	9	40,91
Betimsel ve DeneySEL Desen (Karma)	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 21'e göre tezlerin 12'sinin (%54,55) betimsel desen, 9'unun (%40,91) deneysel desen ve 1'inin (%4,55) betimsel ve deneysel desen kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Bu sonuca sonuçlara özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin büyük bölümünün betimsel desen ile yapıldığı görülmektedir.

Tablo-22: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımı

Araştırma Deseni	f	%
Betimsel Desen	10	55,56
Deneysel Desen	6	33,33
Betimsel ve Deneysel Desen (Karma)	2	5,56
Toplam	18	100

Tablo 22'ye göre ulusal makalelerin 10'unun (%55,56) betimsel desen, 6'sının (%33,33) deneysel desen ve 2'sinin (%5,56) betimsel ve deneysel desen kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Bu sonuca sonuçlara özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan ulusal makalelerin büyük bölümünün betimsel desen ile yapıldığı görülmektedir.

Tablo-23: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin araştırma desenlerine göre dağılımı

Araştırma Deseni	f	%
Betimsel Desen	10	34,48
Deneysel Desen	5	17,24
Betimsel ve Deneysel Desen (Karma)	14	48,28
Toplam	29	100

Tablo 23'e göre uluslararası makalelerin 10'unun (%34,48) betimsel desen, 5'i (%17,24) deneysel desen ve 14'ünün (%48,28) betimsel ve deneysel desen kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Bu sonuca sonuçlara özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan uluslararası makalelerin büyük bölümünün betimsel ve deneysel desen ile yapıldığı görülmektedir.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-24: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	f	%
Nitel	13	59,09
Nicel	6	27,27
Karma	3	13,64
Toplam	22	100

Tablo 24'e göre tezlerin 13'ü (%59,09) nitel araştırma yöntemi, 6'sı (%27,27) nicel araştırma yöntemi ve 3'ü de (%13,64) hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanarak yapılmıştır. Bu sonuca sonuçlara göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin yarısından fazlasında nitel araştırma yöntemlerinin kullanılarak yapıldığı görülmektedir.

Tablo-25: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin araştırma yöntemine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	f	%
Nitel	10	55,56
Nicel	6	33,33
Karma	2	5,56
Toplam	18	100

Tablo 25'e göre ulusal makalelerin 10'u (%55,56) nitel araştırma yöntemi, 6'sı (%33,33) nicel araştırma yöntemi ve 2'si de (%5,56) hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanarak yapılmıştır. Bu sonuca sonuçlara göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan ulusal makalelerin yarısından fazlasında nitel araştırma yöntemlerinin kullanılarak yapıldığı görülmektedir.

Tablo-26: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin araştırma yöntemine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	f	%
Nitel	16	55,17
Nicel	1	3,45
Karma	12	41,38
Toplam	29	100

Tablo 26 'ya göre uluslararası makalelerin 16'sı (%55,17) nitel araştırma yöntemi, 1'i (%3,45) nicel araştırma yöntemi ve 12'si de (%41,38) hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanarak yapılmıştır. Bu sonuca sonuçlara göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan uluslar arası makalelerin yarısından fazlasında nitel araştırma yöntemlerinin kullanılarak yapıldığı görülmektedir.

4.11. On birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-27: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Ölçek	8	36,36
Anket	5	22,73
Gözlem Formu	4	18,18
Doküman Analizi	2	9,09
Video Kaydı	2	9,09
Görüşme Formu	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 27'ye göre tezlerde 9 (%36,36) ölçek, 5 (%22,73) anket, 4 (%18,18) gözlem formu, 2 (%9,09) doküman analizi, 2 (%9,09) video kaydı, 1 (%4,55) görüşme formları veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu verilere göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin büyük çoğunluğunda (%77,27) veri toplama aracı olarak ölçek, gözlem formu ve anket kullanılmıştır.

Tablo-28: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Gözlem Formu	6	33,33
Doküman Analizi	5	27,68
Ölçek	4	22,22
Görüşme Formu	2	11,11
Video Kaydı	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 28'e göre ulusal makalelerde 6 (%33,33) gözlem formu, 5 (%27,78) doküman analizi, 4 (%22,22) ölçek, 2 (%11,11) görüşme formu, 1 (%5,56) video kaydı, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu verilere göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan ulusal makalelerin büyük çoğunluğunda (%61,01) veri toplama aracı olarak gözlem formu ve doküman analizi kullanılmıştır.

Tablo-29: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Gözlem Formu	12	41,38
Test- Gözlem	5	17,24
Gözlem- Video Kaydı	3	10,34
Doküman Analizi	2	6,90
Ölçek	2	6,90
Görüşme Formu	2	6,90
Test- Gözlem Formu- Görüşme Formu	2	6,90
Test	1	3,45
Toplam	29	100

Tablo 29'a göre uluslararası makalelerde 12 (%41,38) gözlem formu, 5 (%17,24) test-gözlem, 3 (%10,34) gözlem- video kaydı veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu verilere göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan uluslararası makalelerin büyük çoğunluğunda (%58,62) veri toplama aracı olarak gözlem formu ve test-gözlem kullanılmıştır.

4.12. On ikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-30: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımı

Örneklem (Çalışma) Grubu	f	%
Otizmli Birey	7	31,82
Zihinsel Engelli Birey	5	22,73
Görme Engelli Birey	2	9,09
Öğrenme Güçlüğü Çeken Birey	1	4,55
Kaynaştırma Öğrenciler	1	4,55
Özel Eğitim Öğretmenleri	1	4,55
İşitme Engelli Birey	1	4,55
Müzik Öğretmenleri	1	4,55
Üstün Yetenekli Birey	1	4,55
Görme Engelli Okullarındaki Öğretmenler	1	4,55
Özel Eğitim Alanında Yapılmış Bilimsel Çalışmalar	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 30'a göre tezlerin örneklem (çalışma) gruplarının 7'sini (%31,82) otizmli birey, 5'ini (%22,73) zihinsel engelli birey, 2'sini (%9,09) görme engelli bireyler oluşturmaktadır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin deneysel desen kullanılarak yapılan tezlerin örneklem (çalışma) gruplarının yarısından fazlasını (%63,64) otizmli, zihinsel engelli ve görme engelli bireyler oluşturmaktadır.

Tablo-31: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin çalışma gruplarına göre dağılımı

Örneklem (Çalışma) Grubu	f	%
Otizmli Birey	6	33,33
Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Birey	4	22,22
Görme Engelli Birey	2	11,11
Zihinsel Engelli Birey	2	11,11
İşitme Engelli Birey	1	5,56
Müzik Öğretmenleri	1	5,56

Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğrenciler	1	5,56
Özel eğitimde müziğe yönelik Türkiye'de yayımlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 31'e göre ulusal makalelerin örneklem (çalışma) gruplarının 6'sını (%33,33) otizmlili birey, 4'ünün (%22,22) özel gereksinimli birey, 2'sini (%11,11) görme engelli bireyler, 2'sini (%11,11) zihinsel engelli birey oluşturmaktadır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin deneysel desen kullanılarak yapılan ulusal makalelerin örneklem (çalışma) gruplarının yarısından fazlasını (%77,77) otizmlili, özel gereksinimli, zihinsel engelli ve görme engelli bireyler oluşturmaktadır.

Tablo-32: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin çalışma gruplarına göre dağılımı

Örneklem (Çalışma) Grubu	f	%
Otizmlili Birey	10	34,48
Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Birey	10	34,48
Öğrenme Güçlüğü Olan Birey	2	6,90
Zihinsel Engelli Birey	2	6,90
İşitme Engelli Birey	1	3,45
Otizm ve Down Sendromlu Birey	1	3,45
Konuşma ve Kişilik Bozukluğu Olan Birey	1	3,45
Korku, Anksiyete, Kaçınma Davranışı Olan Birey	1	3,45
Görme Engelli Birey	1	3,45
Özel Eğitim Öğretmenleri	1	3,45
Toplam	29	100

Tablo 32'ye göre uluslararası makalelerin örneklem (çalışma) gruplarının 10'u (%34,48) otizmlili birey, 10'u (%34,48) özel eğitime ihtiyaç duyan birey, 2'sini (%6,90) zihinsel engelli birey, 2'sini (%6,90) öğrenme güçlüğü olan birey oluşturmaktadır. Bu sonuca göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin deneysel desen kullanılarak yapılan uluslararası makalelerin örneklem (çalışma) gruplarının

yarısından fazlasını (%68,96) otizmli ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler oluşturmaktadır.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-33: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerde müziğin kullanım kullanım amacına göre dağılımı

Kullanım Amacı	f	%
Eğitim	17	77,27
Rehabilitasyon/Tedavi	5	22,73
Toplam	22	100

Tablo 33'e göre tezlerde müziğin kullanım amaçlarına bakıldığında 17'sinin (%77,27) müziğin eğitim, 5'inin (%22,73) rehabilitasyon ve tedavi amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Müziğin eğitim amacıyla kullanıldığı çalışma sayısının yüksek olmasının nedeni müzik eğitimi alanında yapılan çalışmaların müzik ve terapi alanında yapılan çalışmalardan daha köklü bir geçmişi dayalı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Tablo-34: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerde müziğin kullanım kullanım amacına göre dağılımı

Kullanım Amacı	f	%
Eğitim	11	61,11
Rehabilitasyon/Tedavi	7	38,89
Toplam	18	100

Tablo 34'e göre ulusal makalelerde müziğin kullanım amaçlarına bakıldığında 11'inin (%61,11) müziğin eğitim, 7'sinin (%38,89) rehabilitasyon ve tedavi amacıyla yapıldığı görülmektedir. Ulusal makalelerde müziğin eğitim amacı ile kullanıldığı çalışmaların çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Tablo-35: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerde müziğin kullanım kullanım amacına göre dağılımı

Kullanım Amacı	f	%
Eğitim	15	51,72
Rehabilitasyon/Tedavi	14	48,28

Toplam 29 100

Tablo 35'e göre uluslararası makalelerde müziğin kullanım amaçlarına bakıldığında 15'inin (%51,72) eğitim, 14'ünün (%48,28) rehabilitasyon ve tedavi amacıyla yapıldığı görülmektedir. Uluslar arası makalelerde müziğin eğitim amacı ile yapılan çalışmalarının çoğunlukta olduğu görülmektedir.

4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo-36: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tezlerin engel türlerine göre dağılımı

Engel Türü	f	%
Otizmli	17	77,27
Zihinsel Engel	5	22,73
Karma	4	18,18
Görme Engel	3	13,64
İşitme Engel	1	4,55
Üstün Yetenek	1	4,55
Öğrenme Güçlüğü	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 36'ya göre tezlerin engel türlerine göre dağılımlarına bakıldığında 17'sinin (%77,27) otizm, 5'inin (%22,73) zihinsel engelli, 4'ünün (%18,18) karma engel grupları, 3'ünün (%13,64) görme engeli bireylerle yapıldığı görülmektedir. Sonuçlara göre, otizm spektrum bozukluğunun sık rastlanan engel türü olduğu, son yıllarda giderek dikkat çekilen ve üzerinde daha çok akademik ve uygulamalı çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Otizmli çocuklarda müzikle ilgili çalışmaların çok olmasının nedeni; bu gruptaki çocukların müzik algılarının daha iyi olması ve müziğe daha duyarlı olmaları olabilir.

Tablo-37: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan ulusal makalelerin engel türlerine göre dağılımı

Engel Türü	f	%
Otizmli	6	33,33
Karma	6	33,33
Zihinsel Engelli	3	16,67
Görme Engel	2	11,11

İşitme Engel	1	5,56
Toplam	18	100

Tablo 37'ye göre ulusal makalelerin engel türlerine göre dağılımlarına bakıldığında 6'sının (%33,33) otizm, 6'sının (%33,33) karma,3'ünün (%16,67) zihinsel engelli bireylerle yapıldığı görülmektedir. Sonuçlara göre, otizm spektrum bozukluğu olan ve karma (özel eğitim gereksinimli bireylerle) yapıldığı görülmektedir.

Tablo-38: Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan uluslararası makalelerin engel türlerine göre dağılımı

Engel Türü	f	%
Karma	12	41,38
Otizimli	10	34,48
Öğrenme Güçlüğü	2	6,90
Zihinsel Engelli	1	3,45
Görme Engel	1	3,45
Otizimli-Down Sendromu	1	3,45
Konuşma ve Kişilik Bozukluğu	1	3,45
Korku, Anksiyete, Kaçınma Davranışı	1	3,45
Toplam	29	100

Tablo 38'e göre uluslararası makalelerin engel türlerine göre dağılımlarına bakıldığında 12'sinin (%41,38) karma (özel eğitime ihtiyaç duyan birey), 10'unun (%34,48) otizm, 2'sinin (%6,90) öğrenme güçlüğü bireylerle yapıldığı görülmektedir. Sonuçlara göre, otizm spektrum bozukluğu olan ve karma (özel eğitim gereksinimli bireylerle) yapıldığı görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar belirtilmiş ve elde edilen sonuçlar araştırmaya konu olan alanda yapılmış farklı çalışma sonuçlarıyla tartışılmıştır.

5.1. Sonuç

Araştırmada;

1. Özel eğitimde müzik alanında yapılan 22 tezin % 90,91'lik bölümünün yüksek lisans tezi, 18 ulusal makalenin 66,67'sinin araştırma makalesi, 29 uluslararası makalenin 72,41'inin araştırma makalesi olduğu,
2. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde ulaşılabilir en eski tez 2006 yılına ait olup, 2006 -2015 yılları arasındaki 9 yıllık sürede, özel eğitimde müzik alanına ilişkin en çok tezin 2010 ve 2011, ulusal makalenin 2016, uluslararası makalenin 1984, 2010, 2013, 2005 yıllarında yapıldığı, fakat 1950'li yıllardan itibaren ülkemizde özel eğitim alanında açılan okullar, özel eğitime muhtaç bireylerin eğitimi hususunda hızlı bir değişim sürecine girilmesinin bir kanıtı olmasına rağmen araştırma sonucunda elde edilen bulgularda çalışmaların azınlıkta olduğu,
3. Özel eğitimde müzik alanında yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin araştırmacının cinsiyetine göre dağılımına bakıldığında büyük çoğunluğu kadın araştırmacılar oluşturduğu ve bu sonuca göre kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin daha fazla ilgi gösterdiği,
4. Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin üniversitelere göre dağılıma bakıldığında, tezler de Marmara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi, ulusal makalelerde Marmara Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi, uluslararası makalelerde ise Ball State University'nin özel eğitimde müzik alanına ilişkin en çok bilimsel araştırma yapan üniversiteler olarak ön plana çıktığı,
5. Tezlerin, yapıldığı enstitülere göre dağılımına bakıldığında, özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tezlerin büyük bir bölümünün Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapıldığı,

6. Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tez ve ulusal makalelerin illere göre dağılımına bakıldığında en fazla İstanbul ve Ankara illerinde yapıldığı,

7. Uluslararası makalelerin ülkelere göre dağılımına bakıldığında en fazla Amerika ve Avustralya' da yapıldığı,

8. Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılmış olan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin konuları bakımında en fazla eğitim ve öğretim alanında yapıldığı, incelenen tez ve ulusal makalelerin konuları bakımından müziğin özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin sosyalleşmesi ve öğretimini arttırması için bir araç olarak kullanılırken, uluslararası makalelerin bireyde dil gelişimi, iletişim, motor ve zihinsel gelişim alanlarında etkin bir rol oynadığı,

9. İncelenen tez ve ulusal makalelerin araştırma desenlerinin büyük çoğunluğunun “betimsel desen”, uluslararası makalelerin ise “betimsel ve deneysel desen” kullanılarak yapıldığı,

10. Ulaşılan tez, ulusal makale ve uluslararası makalelerin büyük çoğunluğu "nitel yöntemler" kullanılarak yapıp, tezlerin büyük çoğunluğunda veri toplama aracı olarak “ölçek ve anket, ulusal ve uluslararası makalelerde en fazla “gözlem formu” veri toplama aracı olarak kullanıldığı,

11. Özel eğitimde müzik alanına ilişkin deneysel desen kullanılarak yapılan tez, ulusal makale ve uluslararası makaleler incelendiğinde "otizmli birey" örneklem (çalışma) grubunun büyük çoğunluğu oluşturduğu,

12. . Özel eğitimde müzik alanı ile ilişkin yapılan bilimsel çalışmalarda müziğin kullanım amaçlarına bakıldığında tez, ulusal ve uluslararası makalelerin tümünde eğitimin müzik başlıca kullanım amacı olduğu,

13. Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan tez, ulusal ve uluslararası makalelerin engel türlerine göre dağılımına bakıldığında tezlerde en fazla “otizm”, ulusal makalelerde “karma (özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler) ve otizm”, uluslararası makaleler de ise “karma (özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler)” olduğu sonuçlarına varılmıştır.

5.2. Tartışma

- Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara göre özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan bilimsel çalışmalarda müziğin kullanım amacının bireyleri farklı becerileri geliştirme noktasında eğitmek amacıyla kullanıldığı görülmektedir.. İlgili literatürde özel eğitime ihtiyacı duyan bireylerin eğitiminde müzik eğitiminin önemini vurgulayan araştırmalar bulunmaktadır (Öner 2006 ; Sağırkaya 2014; Çadır 2008; Yılmaz 2010; Berrakçay 2008; Gökmen 2010; Kırşehirli 2011; Eren 2012; Önal 2010; Baydağ, 2013). Lehmann (2002) Eğitimi, insan kapasitesini ve yeteneklerini geliştirme, hayat kalitesini yükseltme gayesi olarak tanımlamaktadır. Müzik eğitimi ise toplumun nitelikli bir hale gelmesi için yaratıcı kişiliklerin gelişmesinde rol oynayan önem bir araçtır (Bilen, 1995, Akt. Özmenteş, 2005:92).

- Özel eğitimde müzik alanına ilişkin yapılan çalışmalar arasında müzik terapisinden en fazla yararlanan grup otistik özellikleri olan bireylerdir (Akt:Alaner, 2002: 235). Bu doğrultuda müziğin otizmli bireylerin eğitimi ve tedavisi için motive edici bir araç olması dikkat çekicidir. İncelenen tez ve ulusal makalelerde müzik otizmli bireylerin sosyalleşmesi ve öğretimini arttırması için bir araç olarak kullanılırken, uluslararası makalelerin bireyde dil gelişimi, iletişim, motor ve zihinsel gelişim alanlarında etkin bir rol oynadığı görülmektedir. Bu noktada ulusal ve uluslararası birçok araştırmada müzik ve müzik eğitime ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

- Yapılan araştırmalara göre otizmli bireylerin müziğe normal akranlarına oranla daha fazla seçici olup, görsel uyarılara kıyasla daha fazla tepki verdikleri de gözlemlenmiştir. Bu noktada müziğin uyaran etkisinin yüksek olduğu düşünülebilir. Nitekim bir başka araştırma sonucu müziğin, müzikal olmayan bilgileri öğrenmesinde bireyi uyarma etkisi olduğu ve davranışlarını motive ederek güçlendirdiği görüşünü desteklemektedir (Çoban, 2005:124).

- Araştırmada ilgili literatürde otizmli bireylerin matematik, teknoloji aygıtları vb. alanlardaki başarılarının içsel bir olgu olup, soyut kavramları öğrenmede güçlük çekerek matematik becerileri gibi soyut becerilerin edinilmesinde güçlük yaşadıkları, müziğin ise soyut bir beceri olmasına rağmen bireylerin sosyal yaşamı

destekleyen çevresiyle iletişim kurma, kendini ifade etme ve toplumla etkileşim içine girme ortamı sağladığını vurgulayan araştırmalar bulunmaktadır (Özbey, 2009; Yaman 2018). Tüm bu araştırma sonuçları bu araştırmada müziğin bilimsel çalışmalarda kullanım amacının çoğunlukla eğitim aracı olmasını açıklar ve destekler niteliktedir.

- Araştırmada incelenen tez ve ulusal makalelerin araştırma desenlerinin büyük çoğunluğunun “betimsel desen”, uluslararası makalelerin ise “betimsel ve deneysel desen (karma)” kullanılarak yapıldığı görülmüştür. Ülkemizdeki konuya ilişkin yapılan bilimsel çalışmaların büyük çoğunluğu var olan durumu ortaya koyarak, sıklıkla betimsel tarama metodu kullanılarak yapılmıştır. Araştırma ile ilgili karma (betimsel ve deneysel) çalışmaların fazla yapılmamış olması dikkat çekmektedir. Bilinmektedir ki deneysel ve betimsel (karma) yöntemlerin bir arada kullanıldığı çalışmalar, geçerlilik ve güvenilirlik noktasında çalışmada ulaşılan sonuçları kuvvetlendirmektedir. Bu noktada yalnızca mevcut durumu ortaya koymaya yönelik çalışmaların çoğunlukta olması düşündürücü bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- (01/07/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürlüler ve bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun).
- (10/06/2008 tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Açma Yönergesi
- (17.4.2001 tarihli ve 24376 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği).
- (31.05.2006 tarihli ve 26184 sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği).
- (31.05.2006 tarihli ve 26184 sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği).
- (<http://orgm.meb.gov.tr/>,2005).
- (<http://www.aof.edu.tr/kitap/suleymaneripek>)
- (www.meb.gov.tr, 2005).
- Acar, Çimen. (2000). “Zihin Özürlü Çocuklarla Çalışan Özel Eğitim Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Problem Davranışlarla İlgili Görüş ve Önerileri”. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Adelaide Australia: Causal Productions. 20 Nisan 2016 tarihinde <http://www.icmpc8.umn.edu/proceedings/ICMPC8/PDF/AUTHOR/MP040079.PDF> sayfasından erişilmiştir.
- Akarsu, Füsün, (2004) “Üstün Yetenekliler”, Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı. Hazırlayanlar: Mustafa Ruhi Şirin, Adnan Kulaksızoğlu, Ahmet Emre Bilgili. Çocuk Vakfı Yayınları.
- Akçamete G., (2009). Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim (2. baskı) Ankara: Kök Yayıncılık
- Akçamete, G., Kaner, S. (1999) Cumhuriyetin 75. yılında çocuğa yönelik özel eğitim çalışmaları. II. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi bildirileri. Ankara: A. Ü. Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2, 395-405.
- Akçamete, Gönül. 2003. “İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar”, Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş. Editör: Ayşegül Ataman. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- Alaner, A. B. (2002). Yaratıcı (Creative) Müzik Terapisi Yöntemleri ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi’ndeki Uygulama, 21.YY. Başında Türkiye’de Müzik

Sempozyumu, SCA Müzik Vakfı-Gazi Üniversitesi. sayfa: 234-245, Ankara: Rekmay, SCA Müzik vakfı.

- Artan, İ. (2011). Özel eğitim gerektiren çocuklar için müzik ve dans eğitimi.
- Ataman A, (2003) “Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Özel Eğitim”, Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş. Editör: Ayşegül Ataman. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Ataman Ayşegül –Boydaş Nihat (1997)” Eğitim Bilimine Giriş” Yayınevi Gazi Kitapevi Yayıncılık, Ankara
- Aydın A,(2005) Otizmde İlk Adım. Epsilon.
- Başaran İ. E.,(1969)Eğitim Psikolojisi, Ankara.
- Baykoç N, (2012), Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim,Ankara: Seçkin,389-404.
- Bulletin (1997) World Federation of Music Therapy, 1, 1
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. Eğitim ve Bilim, 39(174), 33-38.
- Çoban A, (2005) Müzik Terapi: Ruh Sağlığı İçin Müzikle Terapi, İstanbul,39-40
- Çoban, A. (2005). Müzik Terapi. İstanbul: Timaş yayınları.
- Dedeoğlu S., Yüksel G. (2017) “Otizm Alanı İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması” Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 6, (3), 38
- Doğangün B.(2008) Özel Eğitim Gerektiren Psikiyatrik Durumlar İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, sempozyum dizisi no:6
- Doğangün B.(2008) Özel Eğitim Gerektiren Psikiyatrik Durumlar İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, sempozyum dizisi no:62
- Dündar Ş. Coşkun İ.,(2014) Ege Eğitim Dergisi (15) 2: 375-396
- Eripek, Süleyman. 2003. “Zekâ Geriliği Olan Çocuklar”, Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş. Editör: Ayşegül Ataman. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Erturan, N., Akbag, M. (1997). Spastik, Otistik ve Zihinsel Engelli Çocukların Annelerinin ve Kardeşlerinin Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, (9)1
- Güler, N. (2008) Müzikle çocuk eğitimi. İstanbul: Hepsicoocuk Yayınları

- Güven, Yıldız. (2003) “Özel Eğitime Giriş”, Farklı Gelişen Çocuklar. Editör: Adnan Kulaksızoğlu. Epsilon
- <http://afyonkarahisarram.k12.tr/images/haber/dosya20115160224.pdf> adresinden 2016 yılında alınmıştır.
- Karasar, N. (1984). Bilimsel Araştırma Metodu. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık.
- Kargın T. (2004) “Kaynaştırma. Tanımı, Gelişimi, İlkeleri” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 5-(2)
- Kırcaali-İftar, Gönül, (1998) Özel gereksinimli bireyler ve özel eğitim. İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kırcaali-İftar, Gönül, (2003) Otistik Özellik Gösteren Çocuklara İletişim Becerilerinin Kazandırılması. Yapa Yayın Pazarlama
- Korkmaz, B. (2003) Otizm, A. Kulaksızoğlu (Der.), Farklı Gelişen Çocuklar, İstanbul: Epsilon Yayınları, 81
- Kulaksızoğlu A. (2003)” Farklı Gelişen Çocuklar” Editör: Meltem Erkmen, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Madi, Bülent. 1997. “Özel Eğitim Gruplanmasına Farklı Bir Yaklaşım İçin Ön Çalışma”, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi.(9) 285–291
- Özbey Ç, (2005) Otizm ve Otistik Çocukların Eğitimi. İnkılâp Yayınevi.
- Özmenteş, S.(2005) Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 90.
- Özyürek M. (2004) “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Temelleştirilmesi ve Geliştirilmesi” Kök Yayıncılık, Ankara
- Sarı H, (2003) Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğitimleriyle İlgili Çağdaş Öneriler. Pegema Yayıncılık
- Say, A. (2005). Müzik ansiklopedisi. 2. Cilt. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Stephenson, J. (2006). Music therapy and the education of students with severe disabilities. education and training in developmental disabilities, macquarie university. 41(3), 290-299. 20 Nisan 2016 tarihinde http://www.daddcec.org/Portals/0/CEC/Autism_Disabilities/Research/Publications/Education_Training_Development_Disabilities/2006v41_Journals/ETDD_200609v41n3p290299_Music_Therapy_Education_Students_With_Severe_Disabilities.pdf sayfasından erişilmiştir.

- Sze, S., Yu S. (2004) Effects of music therapy on children with disabilities. S.D. Lipscomp, R. Ashley, R.O. Gjerdingen, P. Webster (Ed.) International Conference on Music Perception & Cognition, Evanston içinde ,341-343.
- Şahin S, (2003) ”Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle Okul Kültürü Arasındaki İlişkiler”, Yayınlanmış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Şendurur Y., Barış D., (2002) G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 1, Ankara, 165-174
- Uçan A. (2005) Müzik Eğitimi, Evrensel müzikevi, Ankara.
- Uçan, A. (1982). İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi. Ankara: Evrensel müzikevi.
- Uçan, A. (1994). İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (1997). Müzik eğitimi: temel kavramlar, ilkeler, yaklaşımlar. (2.basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum. (3. Baskı). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan,A.(2005).Müziğeğitimi-temel kavramlar,ilkeler,yaklaşımlarveTürkiye’deki durum.(3.Baskı).Ankara: EvrenselMüzikevi.
- Wigram T, (2012) Inge Nygaard Pedersen and Lears ole Bonde, A Compheransive Guide to Music Therapy: Theory, Clinical Practice, Research and Training, Jessica Kingley Publishers London and Philadelphia, 116
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek-1 Araştırmada İncelenen Tezler

1. Akpınar H. (2012) “Görme Engellilerde Braille İşaret Sistemi Ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği” Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
2. Baydağ C. (2013) “Görme Engelli Bireylerin Sosyalleşme Sürecinde Verilen Müzik Eğitiminin, Müzikal Motivasyon, Müziksel İlgi Ve Müzik Yaşantılarına Etkisi” Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri, İstanbul.
3. Berrakçay O. (2008) “Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Davranışlar Üzerindeki Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde 4 Örnek Olay” Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
4. Ceylan F. (2012) “Okul Öncesi Dönem İşitme Engellilerde Müzik Eğitimi İle Çocukların Gelişim Özellikleri Üzerine Terapötik Bir Çalışma” Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
5. Çadır D. (2008) “Zihinsel Engelli Öğrenciler İçin Müzik Terapi Yöntemine Göre Hazırlanan Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Ana Bilim Dalı, Bolu.
6. Çelik P. (2014) Türkiye’de Ve Avrupa’da 2000-2013 Tarihleri Arasında Özel Gereksinimli Çocuklarla İlgili Yapılmış Olan Müzik Eğitimi Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
7. Demirci Z. (2012) “Türkiye’de Görme Engelliler Ortaokullarında Öğretmen Görüşlerine Göre Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu” Yüksek Lisans Tezi”Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü , Ankara.

8. Doğan C. (2011) “Türkiye’deki İlköğretim Düzeyindeki Eğitilebilir Zihinsel Engelliler İçin Müzik Eğitiminin Durumu Ve Öğretim Programı Model Önerisi” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri , Ankara.
9. Eren B. (2012) “Orff Yaklaşımına Göre Hazırlanan Müzik Etkinlikleri İçinde İpucunun Giderek Azaltılması Yöntemi İle Yapılan Gömülü Öğretimin Otistik Çocuklara Kavram Öğretmedeki Etkililiği” Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
10. Gökmen U. (2010) “Otizm Tanısı Almış Bir Çocuğun Müziğe Ve Müzik Çalışmalarına Verdiği Tepkilerin Betimlenmesi “ Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi , Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
11. Güven E. (2011) “Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı Sınıflarda İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi Üzerindeki Etkileri" Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü ,Ankara.
12. Karşıyakalı D. (2011) “Otistik Bir Öğrenciye Adı Söylenen Çalgıyı Gösterebilme Öğretiminde Eşzamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililiği” Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü , İstanbul.
13. Kırşehirli M. (2011) “Zihin Engelli Çocuklara Özbakım Becerilerinin Şarkı Yoluyla Öğretilmesi” Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü , Bolu.
14. Maba A. (2014) “ Türkiye’de Müzik Alanında Potansiyel Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimlerinin İncelenmesi“ Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
15. Önal O. (2010) “Otistik Çocuklarda Müzik Eğitimi “ Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Kırıkkale.
16. Öner A. (2006) “Müziğin Öğrenme Güçlüğü Çeken Çocukların Duyarlılıklarına Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Konya.
17. Sağırkaya B. (2014) “Temel Motor Becerilerini Kullanabilen Otizm Özelliği Gösteren Çocuklarda İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Orff-Schulwerk Yönteminin Kullanımı” Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

18. Tekgöl E. (2015) “Özel Eğitim Sınıfı Bulunan Ortaokullardaki Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretim Programı Ve Uygulanışına İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
19. Turan D. (2006) “Özel Eğitimde Müzikten Yararlanmada Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi “ Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
20. Yılma G.(2010) “Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Müziksel Algının Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi” Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
21. Yılmaz E. (2010) “Otistik Çocuklarda Müzik Atölyesi Çerçevesinde Ortaya Çıkan Sözsüz İletişim İşaretlerinin İncelenmesi”,Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
22. Zelyurt S. (2014) “Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilere Hayat Bilgisi Dersinin Şarkı İle Ve Doğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulmasının Etkililik Ve Verimliliklerinin Karşılaştırılması” Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ,Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Ek-2 Araştırmada İncelenen Ulusal Makaleler

1. Artan İ (2001) Engelli Çocukların Eğitiminde Etkili Bir Teknik: Müzik, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 2 (2001) 43-55
2. Eren B. (2012) Müzik Eğitiminde Kaynaştırma Uygulamaları Ve Orff-Schulwerk, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , Cilt 2, Sayı 2, 14-25
3. Eren B. (2014) Özel Eğitimde Müziğin Kullanımı Ve Türkiye’den Uygulama Örnekleri, Procedia - Social And Behavioral Sciences , 116 , 2593–2597.
4. Güven E. (2010) Kaynaştırma Sınıflarında İşbirlikli Öğrenme Yöntemi İle Müzik Dersleri, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (2), 2010, 557-573
5. Güven E. (2011) Müzik Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırmaya İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma (Balıkesir Üniversitesi Örneği), 2nd International Conference On New Trends In Education And Their Implications 27-29 April, Antalya-Turkey Isbn: 978-605-5782-62-7
6. Karabulut, H.A., Karabulut A., Yıkılmış A. (2016). Özel Eğitimde Müziğe Yönelik Türkiye’de 20052015 Yılları Arasında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Gözden Geçirilmesi Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(İpekyolu Özel Sayısı), 2323-2338.
7. Karşıyakalı D., Deniz J. & Uysal A. (2014) Otistik Bir Öğrenciye Adı Söylenen Çalgıyı Gösterebilme Öğretiminde Eşzamanlı İpucuyla Öğretimin Etkililiği, International Journal Of Social Science Doi, Number: 26 , P. 507-520.
8. Malkoç C. (2013) Okul Öncesi Dönem İşitme Engellilerde Müzik Eğitimi İle Çocukların Gelişim Özellikleri Üzerine Terapötik Bir Çalışma, Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal Of Research In Education And Teaching , Cilt:2 Sayı:1 Makale No:13, Issn: 2146-919
9. Nacakçı Z., Dalkıran E. (2016) Zihin Engelli Özel Eğitim Okullarındaki Müzik Dersi Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri , Mehmet Akif

- Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt.8 Sayı.15 – Haziran (S.344-356)
10. Pektaş S., (2016) Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Almış Çocuklarda Müzik Eğitiminin Önemi, Sanat Eğitimi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, Volume 4, Issue 1
 11. Pektaş S., Yurga C. (2016) Özel Eğitimde Oyun Ve Müzik Etkinlikleri, Turkish Journal Of Arts And Social Sciences Volume 2, Number 2, December 2016 Issn: 2548-057x
 12. Pirgon Y., Babacan E. (2013) Görme Engelli Öğrencilerin Piyano Eğitimi Üzerine Durum Çalışması, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi • 29 S. 191-206
 13. Şendurur, Y. (2016). Görme Engelli Müzik Öğretmenlerinin Görme Engelli Öğrencilerin Çalgı Eğitimi Dersi Sürecine İlişkin Görüşleri Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(İpekyolu Özel Sayısı), 2477-2488.
 14. Ünal M., Ece S., Yıkılmış A. (2016) Zihin Engelli Çocuklara Öz Bakım Becerilerinin Şarkı Yoluyla Öğretilmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt.8 Sayı.17. 2016- Aralık (S. 139-153)
 15. Ünal O. (2010) Otistik Çocuklarda Müzik Eğitimi, E-Journal Of New World Sciences Academy 2011, Volume: 6, Number: 2, Article Number: D0054
 16. Yılma G.(2014) Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Müzik Aletlerinin Görsel Destekli Algılanabilirliği Üzerine Bir Çalışma (İstanbul / Sancaktepe Örneği, The Turkish Online Journal Of Design, Art And Communication - Tojdac January 2014 Volume 4 Issue 1
 17. Yılmaz E., Topaloğlu G. Akyüzlüler M.(2014) Grupla Yapılan Müzik Etkinliğinin Otizmli Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisinin Bet İmlenmesi , Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt/Volume: 3, Sayı/Issue: 1, Yaz / Summer 2014 Issn:1308-7177
 18. Yükselsin İ., Berrakçay O.(2010) Bir Müziksel Terapi Modeli Olarak ‘Etkileşimli Ritim Tekrarı Alıştırması’nın Otistik Spektrum Bozuklukları Olan Çocuklardaki Problem Davranışların Azaltılmasındaki Etkileri,

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal Of International Social
Research Volume 3 / 10 Winter.

Ek-3 Araştırmada İncelenen Uluslararası Makaleler

1. Accordino R., Comer R. And Heller W. (2006) Searching For Music's Potential: A Critical Examination Of Research On Music Therapy With Individuals With Autism, *Research In Autism Spectrum Disorders (Rasd)*-9; No Of Pages 1.
2. Ballantyne J., Baker F.(2013) Leading Together, Learning Together: Music Education And Music Therapy Students' Perceptions Of A Shared Practicum, *Research Studies In Music Education* 35(1) 67 –82.
3. Betsey B., Coleman K. (2000) Development Of A Special Education Music Therapy Assessment Process ,*Music Therapy Perspectives* , Vol. 18, 59-68.
4. Boso M., D'angelo E. And Barale F. (2013) Neurophysiological Correlates Of Musical Giftedness In Autism Spectrum Disorders, *Music And Medicine* 5(4) 223-227
5. Boxill E. (1981) A Continuum Of Awareness: Music Therapy With The Developmentally Handicapped, *A Continuum Of Awareness*,Page 7-23.
6. Brodsky W. (1991) A Personal Perspective Of The Power Of Music And Mass Communication, Prior To And During The Gulf War Crisis In Israel: Implications For Music Therapy, *Music Therapy* ,Vol. 10, No. 1, 99-113.
7. Bruyn L., Moelants D., Leman M. (2011) An Embodied Approach To Testing Musical Empathy In Subjects With An Autism Spectrum Disorder, Ghent University, Department Of Musicology (Ipem).
8. Caria A., Venuti P. And Falc S. (2011) Functional And Dysfunctional Brain Circuits Underlying Emotional Processing Of Music In Autism Spectrum Disorders, *Cerebral Cortex* December, V 21 N 12, 21: 2838-2849
9. D. Mateos-Moreno, L. Atencia-Doña (2013) Effect Of A Combined Dance/ Movement And Music Therapy On Young Adults Diagnosed With Severe Autism / *The Arts In Psychotherapy* 40 (2013) 465–472.
10. Daveson B., Edwards J.(2006) A Role For Music Therapy In Special Education, *International Journal Of Disability, Development And Education*, Vol. 45, No. 4, 449-457.

11. Geretsegger M, Elefant C, Mössler Ka,Gold C. Music Therapy For People With Autism Spectrum Disorder. Cochranedatabaseof Systematicreviews 2014, Issue 6. Art. No.: Cd004381
12. Gerrity K., Hourigan R. And Horton P.(2013) Conditions That Facilitate Music Learning Among Students With Special Needs: A Mixed-Methods Inquiry, *Journal Of Research In Music Education* 61(2) 144 –159.
13. Hash P. (2015) Music Education At The New York Institution For The Blind, 1832–1863, *Journal Of Research In Music Education* 2015, Vol. 62(4) 362 – 388.
14. Hibben J. (1984) Movement As Musical Expression In A Music Therapy Setting ,*Music Therapy* , Vol. 4, No. I, 91-97
15. Hoelzley P. (1991) Reciprocal Inhibition In Music Therapy: A Case Study Involving Wind Instrument Usage To Attenuate Fear, Anxiety And Avoidance Reactivity In A Child With Pervasive Developmental Disorder, *Music Therapy* ,Vol. 10, No. 1, 58-76.
16. Hourigan M. (2009) Preservice Music Teachers' Perceptions Of Fieldwork Experiences In A Special Needs Classroom ,*Journal Of Research In Music Education* Volume 57 Number 2 July, 152-168.
17. Kim J., Wigram T. And Gold C. (2008) The Effects Of Improvisational Music Therapy On Joint Attention Behaviors In Autistic Children: A Randomized Controlled Study, *J Autism Dev Disord* 38:1758–1766
18. Langan D. (2009) A Music Therapy Assesment Tool For Special Education : Incorporating Education Outcomes, *Australian Journal Of Music Therapy*,Volume 20.
19. Malczewski P. (2010) Critical Review: What Is The Impact Of Music Therapy On The Joint Attention Skills Of Preschoolers With Autism Spectrum Disorder?, *Mental Retardation And Developmental Disabilities Research Reviews*, 10, 169 – 175.
20. McCormick G., McCormick J. (2006) Self-Efficacy And Music Performance , *Society For Education, Music And Psychology Research* ,Vol 34(3): 322-336.

21. Pellitteri J. (2000) The Consultant's Corner: "Music Therapy In The Special Education Setting", *Journal Of Educational And Psychological Consultation*, 11:3-4, 379-391.
22. Rickson D., McFerran K. (2007), *Music Therapy In Special Education*, Kairaranga – Volume 8, Issue 1, 40-47.
23. Savarimuthu ., Bunnell T. (2010) The Effects Of Music On Clients With Learning Disabilities A Literature Review, *Complementary Therapies in Nursing & Midwifery*, 8, 160-165
24. Skille O. (1989) Vibroacoustic Therapy, *Music Therapy*, Vol. 8, No. 1, 61-77
25. Stephenson J. (2006) Music Therapy And The Education Of Students With Severe Disabilities, *Education And Training In Developmental Disabilities*, 41(3), 290-299
26. Vanweelden K., Whipple J. (2005) The Effects Of Field Experience On Music Education Majors' Perceptions Of Music Instruction For Secondary Students With Special Needs, *Jmte*, Spring: 62-69.
27. Warnock T. (2012) Vocal Connections: How Voicework In Music Therapy Helped A Young Girl With Severe Learning Disabilities And Autism To Engage In Her Learning, *Approaches: Music Therapy & Special Music Education* | 4 (2).
28. Wheeler B. (1985) The Relationship Between Musical Activity Elements Of Music Therapy Sessions and Client Responses: An Exploratory Study, *Music Therapy*, Vol. 5, No. 1, 52-60.
29. Wigram T., Gold C. (2005) *Music Therapy In The Assessment And Treatment Of Autistic Spectrum Disorder: Clinical Application And Research Evidence*, Blackwell Publishing Ltd, *Child: Care, Health And Development*, 32, 5, 535-542

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Süreyya DEDEOĞLU	İmz	
		a:	
Doğum Yeri:	Şanlıurfa		
Doğum Tarihi:	30/11/1994		
Medeni Durumu:	Bekar		
Öğrenim Durumu			
Derece	Okulun Adı	Yer	Yıl
Ortaöğretim	Halide Nusret Zorlutuna İlköğretim Okulu	Şanlıurfa	2000 – 2008
Lise	Şanlıurfa Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Şanlıurfa	2008 -2012
Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi A.B.D	Konya	2012 – 2016
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Konya	2016 -
İş Deneyimi:	T.C Millî Eğitim Bakanlığı Müzik Öğretmenliği		
Tel:	0(545) 546 78 13		
Adres	Yenişehir mahallesi 231. Sokak Hüsamettin Apt. B/blok No18 Haliliye/ ŞANLIURFA		